

LELKÉSZTOVÁBBKÉPZÉS

PROGRAMFÜZET

2024

PARAJD
**Urbán Andor Református
Konferenciaközpont**
537240 Praid
Str. Zsögöd nr. 553
0730-190.067
uarkkparajd@gmail.com

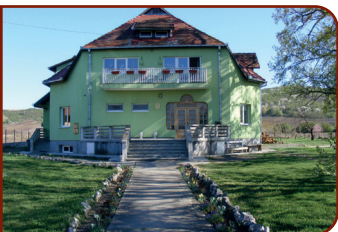
KOLOZSVÁR
**Bethlen Kata
Diakóniai Központ**
400075 Cluj-Napoca
Str. Ponorului nr. 1
0264-440.510
bethlenkata@gmail.com

ILLYEFALVA
KIDA-központ
527105 Illyefalva (Ilieni)
Str. Bisericii nr. 403
0267-351634 • 0267-313015
kida@clicknet.ro

KOLOZSVÁR
Protestáns Teológiai Intézet
400124 Cluj-Napoca
P-ța Avram Iancu nr. 13.
0264-591.368
<http://www.proteo.cj.edu.ro>

MAROSCSÚCS
Református parókia
Stâna de Mureș nr. 48
517519, jud. Alba
0744-203.564
kurtinepaleva@gmail.com

Szolgálatra élesítve

Régebben a földműves ember nagyon megbecsülte szerszámait, amelyeket naponként kezébe vett s használt, hogy családja asztalára kenyér kerüljön. Gondja volt arra, hogy eszközei alkalmasok legyenek a leghatékonyabb munkavégzésre. Emlékszem, anyai nagyapám milyen különös gonddal tartotta karban szerszámait. Ha eltört valamelyik nyele, akkor az új nyelet nagy körültekintéssel választotta ki, s addig faragta, alakította, míg az tökéletesen simult a kezébe. Meghatározó emlék maradt számomra az is, hogyan élezte kaszáját. Időnként nagy precizitással, végtelen türelemmel megverte a kasza vasát, s csodáltam, amikor határozott kézmozdulatokkal borotvaélesre fente annak pengéjét. Elégé sok időt szánt kaszája élesítésére, sosem siette el. Akkor fogtam fel ennek a hasznát, amikor kezembe nyomott először egy életlen, majd pedig egy frissen megélezett kaszát. Azonnal megértettem, miért nem elvesztegetett idő a kasza élezése.

A Szentírás is beszél az élezés hasznáról: „Ha kicsorbul a vas, és nem köszörülik ki, akkor több erőt kell kifejtteni” (Préd 10,10).

Lelkipásztorként Isten eszközei vagyunk. Kegyelmeből fakadóan használni akar abban a nagy tervben, amely az ember megmentéséről, üdvösségéről szól. Nagyon szeret bennünket, ezért gyakran a kezébe vesz, és mindent megtesz annak érdekében, hogy alkalmasak legyünk arra a küldetésre, amelyre elhívott. Mivel mi nem lélek nélküli, életlen tárgyak vagyunk, ezért nem kényszerít sem mire, hanem lehetőséget kínál a szolgálatban való megújulásra. Ez azt is jelenti, hogy nekünk ebben a vonatkozásban felelősségünk van! Tudatosan időt és energiát kell szánunk arra, hogy az Úr ezt a munkát elvégezhesse bennünk.

Jó néhány évvel ezelőtt szíven ütött egyik szolgatársamnak (aki idős kora ellenére is hihetetlen

frissességgel és lendülettel végezte lelkipásztori szolgálatát) a figyelmeztetése: „A kasza fenése nem hátráltatja a kaszálást!” Ez a mondat sokszor eszembe jut, s emlékeztet: rendszeresen időt kell szánnom arra is, hogy mennyei Gazdám kezébe vegyen, köszörülje ki csorbáimat, gyógyítsa megfáradásaimat, csüggedéseimet, és így tegyen alkalmassá a további szolgálatra.

A képzések, amelyekről ez a kiadvány tájékoztat, ilyen lehetőségeket rejtenek magukban. Nem ellenünk vannak, még csak nem is megszerezhető kreditpontokért, hanem a szolgálatunkban való megújulásunkért, megerősödésünkért. Nem csak a tanulásra nyitnak lehetőséget, hanem az önmagunkkal való szembenézésre, az Úr előtti kitárulkozásra és a szolgatársakkal való közösség megélésére is. Ezek pedig egyaránt javunkra vannak, illetve lehetnek, ha élünk velük.

Legyenek áldottak a 2024. év lelkipásztori továbbképzői! Legyenek áldottak azok szervezői, szolgálattevői és résztvevői! Teremjenek gyümölcsöt azok életében is, akik pásztorolására elhívott minket az Úr!

Bogdán Szabolcs János püspök
(Királyhágómelléki Református Egyházkerület)

Gyakorlati tudnivalók

A Romániai Református Egyházban működő lelkésztovábbképzés rendszere szerint minden lelkésznek 5 évente legkevesebb 50 továbbképzési kreditpontot kell összegyűjtenie. Ebből megközeleltőleg harmincat tanfolyam jellegű továbbképzésen, a kiegészítő részt egyházmegyei lelkészértekezleten való részvétellel vagy egyéni tudományos munkával lehet megszerezni. Kreditpontoszerzésre olyan egyházmegyei lelkészértekezleteken van lehetőség, amit az Országos Lelkésztovábbképző Testület által akkreditált előadások valamelyikének meghívásával szerveztek. Amennyiben valaki tudományos előadást tart, vagy szakfolyóiratban tanulmányt jelentet meg, azzal ugyancsak kreditpontokat szerezhet. Az előadások, illetve publikált szaktanulmányok kreditponttal való értékelése évente a decemberi OLTT-gyűlés keretében történik. A vonatkozó kéréseket, az előadások rövid összefoglalójával, illetve a publikáció megjelenési helyének megjelölésével, az OLTT titkárságához kell eljuttatni.

A továbbképzésekre a programleírásnál található e-mail címen vagy telefonszámon, a megjelölt időszakban lehet jelentkezni. A jelentkezés a regisztrációs díj befizetésével válik véglegessé, amit banki átutalással az Erdélyi Református Egyházkerületben meghirdetett továbbképzések esetén az

EPARHIA REFORMATĂ DIN ARDEAL
CIF: 13729410

Banca: BCR CLUJ

IBAN RO12 RNCB 0106 0266 0457 0488,

a Királyhágómelléki Református Egyházkerületben meghirdetett továbbképzések esetén az

EPARHIA REFORMATĂ DE PE LÂNGĂ
PIATRA CRAIULUI

CIF: 4390305

Banca: OTP BANK ORADEA

IBAN RO34 OTPV 2200 0022 7590 RO03

számlaszámra lehet megtenni.

A banki átutalóra megjegyzésként fel kell vezetni a továbbképzés címét (vagy annak kezdő szavait) és a jelentkező lelkipásztor teljes nevét.

A regisztrációs díj felét a lelkipásztor, másik felét az egyházközsége (hivatalos munkaadója) fizeti.

A Lelkésztovábbképzés Szabályrendelete megtekinthető az Erdélyi Református Egyházkerület honlapján, a www.reformatus.ro oldalon, a Törvénytár fül alatt.

Bővebb felvilágosítás Gáll Sándor OLTT-titkártól a 0731-344207 telefonszámon vagy a gallsandor@gmail.com e-mail címen igényelhető.

Az OLTT nevében:
Gáll Sándor OLTT-titkár

Palliatív alapképzés lelkipásztoroknak

Előadók:

- Ekkehard Höver lelkipásztor, palliációs szakelőadó
- Gyűjtő Katalin szociálpedagógus
- Mátyás Judith-Aranka szociális munkás

Időpont: 2024. április 15–17.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok száma: 16 pont

Helyek száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen

2024. március 15-ig.

Asúlyosan betegek és a haldoklók gondozása nagyon igényes szolgálat. Csak úgy valósulhat meg a teljes és bizalmas kapcsolat, ha teljesen a beteghez fordulok, ha egész személyiséget nyújtom, tehát „ott vagyok vele”.

Az olyan témák, mint „haldoklás, halál és gyász”, feloldják a haldoklókat gondozó személyek belső döbbenetét. Az egyházban dolgozók is állandóan kérik a segítséget ehhez a gondozáshoz és kommunikációhoz. Ez lesz ennek a továbbképzésnek is a súlypontja.

A továbbképzés alatt palliatív ismereteket fogunk elsajátítani, gyakorolni és elmélyíteni. A résztvevők egyfelől gyógyászati és gondozói ismeretekkel gyarapodnak, de pszichoszociális és spirituális aspektusokkal is: hogyan éltem meg azt, hogy egy ember haldoklását végigkísértem? Milyen érzelmeket szabadított fel bennem a szomorú esemény? Olyan kérdések ezek, amelyekkel a képzés során találkozunk. Ugyanakkor olyan kérdésekkel is szembe kell néznünk, mint: meg kell halnom? – miképpen szembesülök e „valósággal” betegágyamon?

A súlyos beteget minden esetben a családjával együtt kell kezelni. Milyen gondozásra szorul a család a maga gyászában? Milyen spirituális lépésekre van szükség, milyen szertartások segíthetnek a búcsúzásban? És nekem milyen magatartást kell tanúsítanom, hogy az hiteles és helyénvaló legyen? Csak akkor nyújthatok másoknak erre példát, ha rendelkezem ezzel a helyes magatartással.

Egy lelkipásztortól elvárják, hogy hozzáértően álljon meg egy haldokló vagy már halott ember ágyánál, és hogy a hozzátartozókhoz helyesen viszonyuljon. A haldoklóhoz való viszonyulás kulcsa a lelkipásztor megfelelő viselkedése, ami tanulható, fejleszthető.

Lelkigondozás sürgősségi helyzetekben

Előadók:

- Christoph Pompe lelkipásztor, pszichoterapeuta
- Deák András, SMURD, előadó
- Gáspár Károly lelkipásztor

Időpont: 2024. április 22–24.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ

Kreditpont: 16

Helyek száma: 20

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen
2024. március 22-ig.

Külön kihívás a mai lelkipásztor számára, hogy nemcsak a szószékről, hanem a „teren” is lelki támaszt, gyógyító vigasztalást tudjon nyújtani a váratlan helyzetben lévőknek vagy hozzátartozóiknak.

A sürgősségi helyzetek lelkigondozását szakképzett, pszichológiai végzettséggel rendelkezők, illetve lelkipásztorok végezhetik. Nagyon sok olyan váratlan élethelyzet van, ahol a lelkigondozói elméleti alapismeret inkább ront, mint segít. A továbbképző számos gyakorlati példával, az életmentés kompatibilitásával készíti fel a résztvevőket a váratlan helyzetben való lelki „bevetésre”.

A sürgősségi lelkigondozó alkalmassága és kompetenciája a megfelelő képzés és a szupervízió által kiadott bizonyítvány alapján állapítható meg.

A Romániai Református Egyház lelkipásztorai számára segítséget nyújt gyorsan, hatékonyan és gyógyítóan reagálni a családban, gyülekezetben, közösségben történt balesetek alatt.

A részt vevő teológus a gyakorlati példákkal nemcsak személyes felkészültséget szerez, hanem a helyi, gyülekezeti, közösségi lelki elsősegélynyújtás rendszerének az ismeretével is gazdagodik.

A motivációs interjú módszertana és gyakorlata, különös tekintettel a lelkipásztori szolgálatra

Előadók:

- dr. Horváth Levente kontextuális lelkigondozó, teológiai tanár
- drd. Bartha Éva szupervizor, klinikai szakpszichológus

Időpont: 2024. április 22–26.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református

Konferenciaközpont

Kreditpont: 28

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 300 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet a <https://proteo.hu/hu/esemenyek/12917> oldalon 2024. március 22-ig.

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet gyakornoki programja keretében tömbösített formában felkínált képzés már néhány éve nagy népszerűségnek örvend a lelkipásztori szolgálatra készülő teológushallgatók körében.

A Motivációs Interjú (MI) egy együttműködésen alapuló, célorientált kommunikációs stílus és pasztorális attitűd, különös tekintettel a gondozottunk változásának elősegítésére. Az MI használatának és alkalmazásának célja, hogy erősítse bármely beszélgető partner, vagy éppen a lelkigondozottunk személyes motivációját és elkötelezettségét egy konkrét cél iránt azáltal, hogy az elfogadás és együttérzés légkörében feltárja és előhívja a személy saját indokait-érveléseit a változtatásra – a saját maga (életvitele) megváltozása (és megváltoztatása) érdekében. Az MI lelkeségét a keresztyén értékrend kontextusába helyeztük és sajátos teológiai szempontok alatt oktatjuk, hogy a lelkipásztor kommunikációs, nevelői és lelkigondozói gyakorlatában megfelelő teret nyerjen, és eszközeit és az általa elért kompetenciáit a gyakorlatban fejleszteni tudja.

A motivational interviewing (MI) megalkotói frappánsan értelmezték az angol kifejezés jelentését, az inter-view (= között + látni) azt sugallja: a lelkipásztor mint segítő és beszélgetőpartnere között lehető fel, azaz „közöttük válik láthatóvá” a kommunikáció során a segített személy motivációs erőforrása, ami őt reális és hatékony változásra vagy változtatásra ösztönözheti. Ezért mi ezt a kommunikációs, pásztori és pedagógiai módszert változásmotiváló beszélgetésnek vagy változásmotiváló kommunikációs stílusnak is nevezhetnénk magyarul. A nemzetközi köztudatba átment és ott így közkeletté váló motivational interviewing kifejezés tükörfordítását („motivációs interjú”) félreérthetőnek tartjuk magyar nyelvterületen, inkább a változásmotiváló kommunikáció vagy alkalmasint változásmotiváló lelkigondozás kifejezéseket részesítenénk előnyben, és magyarul ezeket találóbbaknak és kifejezőbbeknek is érezzük (az MI-nek nincs

köze például az állásinterjúk esetleges technikáihoz). Esetünkben mi egy mind szisztematika- és bibliokateológiai, mind pedig praktikateológiai megalapozott és használható képzést szeretnénk nyújtani a lelkipásztoroknak a közösségszervező és kommunikációs gyakorlati munkájukban, arról nem is beszélve, hogy mára már evidenciaalapú kutatás is bizonyítja e komoly teológiai és pasztorációs-segítő, személyiségfejlesztő és közösségépítő módszer gyakorlati hatékonyságát.

A HISZ (Hivatásmegőrző Szolgálat) keretében elindított segítséget szeretnénk továbbvinni a lelkipásztorok körében ezzel a képzés ajánlatunkkal is. Célkitűzésünk az is, hogy a lelkipásztor képessé váljon elsajátítani egy személyközpontú kommunikációs/lelkigondozó-tanácsadási stílust és gyakorlatot, hogy segíteni tudjon a gondozottja változással és az életvitele változtatásával kapcsolatos ambivalenciájának és ebből fakadó általános problémáinak kezelésére.

A vallásos identitás kálvinista pozitívumai a 21. században

Előadók:

- dr. Bogárdi Szabó István rendszeres teológia professzor, KGRE-HTK
- dr. Bekő István Márton biblikus, Újszövetség
- Fekete Zsuzsa újságíró, kommunikációs szakember
- Zila Gábor történész, egyházi civil szféra, RKKÁ-elnök
- dr. Juhász Ábel, rendszeres teológia

Időpont: 2024. május 28–30.

Helyszín: Parajd, UARKK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen
2024. április 28-ig.

Kálvin az *Institutió*ban a vallás lényegéről a következőképpen vall: „Mi más tehát az igaz és tiszta vallás, ha nem ez: az Isten iránt érzett őszinte félelemmel összekapcsolt hit?” (*Instit.* 1.2.2.). A kálvinista ember vallásosságának fokmérője a hitben elvégzett cselekedetek, hiszen ahogy Kálvin vallja, Isten az egyházban „minden egyes tagnak bizonyos mértéket jelöl, vagy meghatározott és megszabott feladatot ad” (*Instit.* 4.6.9.).

A kálvinista világszemlélet évszázadokon keresztül hatással volt a különböző társadalmi, gazdasági, szellemi és kulturális folyamatokra. Ezek hatásai hol erősebben, hol kicsit elhalványodva, de kimutathatók különböző korokban, különböző protestáns európai közösségekben. Így történt ez a magyar vagy éppen az erdélyi reformátusság esetében is. Ezek a hatások nem csupán a lelkipásztorok teológiai képzettségében voltak tetten érhetőek, hanem a gyülekezeti tagokon keresztül a különböző

közösségi életkörökben is. A továbbképzés célja megkeresni azokat a metszéspontokat, amelyek által kimutathatók a vallásos identitás kálvinista pozitívumai a 21. században.

A továbbképzésen a részt vevő lelkipásztorok betekintést nyernek abba a történelmi folyamatba, ami a vallási közösségek pozitív hatásait jelentette a közösségi életre nézve a bibliai kortól kezdődően a reformáción keresztül egészen a jelenkorig. Ez a múltba tekintés azonban nem öncélú, hanem a 21. századi lelkipásztornak segít a vallásos (kálvinista) identitás megőrzésében a modern szekularizált világban. Ugyanakkor nem csupán a megőrzés, a konzerválás a cél, hanem ennek értékes hasznosulása is. Az előadásokban a résztvevők konkrét élethelyzeteken keresztül láthatják, hogy hogyan válik a kálvinista világnézet a hétköznapok részévé, hogyan hat ez a gyülekezetben, az egyház-kormányzásban vagy az egyház határait átlépve a médiában, valamint hogy a civil társadalomban mi módon fejt ki pozitív hatásait.

A gyülekezeti lelkipásztor számára is kulcskérdés, hogy átlépve a gyülekezeti küszöböt a világi terepen is sikeres legyen, használni tudja a kommunikáció eszközeit, illetve a civil társadalomban is otthonosan mozogjon. Csak ezáltal tudja teljesíteni a reábízott küldetést: „elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket”(Mt 28,19).

Egyházi épített örökségünk fenntartásáért, megóvásáért a műemlékvédelemről, örökségvédelemről

Előadók:

- Sebestyén József c. egy. docens, építész, műemlékvédelmi szakmérnök
- Csáki Árpád történész, levéltáros, Kovászna megye műemléki felügyelője

Időpont: 2024. május 27–29.

Helyszín: Illyefalva, KIDA-központ

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az olt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen
2024. április 28-ig.

Az emberi társadalmak kulturáltságát általában nemcsak az évszázadok során létrehozott és felhalmozódott kulturális örökségük megléte jelzi, hanem az életük színterének értékeivel, a teremtett világgal s benne az ember által alakított természeti és épített környezettel való megfelelő bánásmód, a megőrzés, egyben a fenntartás és a használat módja is. A védett műemlékek, műemléki értékek örököse minden egykor volt és eljövendő kor nemzedéke, s nem kizárólagos birtokosa az elődök által létrehozott, felhalmozott kulturális javaknak, így az épített környezetnek is. Az élő közösségeknek saját érdekükben is jól kell sáfárkodniuk ezzel az örökséggel, élniük kell vele, és nem felélniük mindazt, ami egyúttal a jövő nemzedékeinek is a jussa. Az épített örökség továbbörökítésének „öncélú” eszköze a megóvás, a jó állapotban való fenntartás, s egyúttal természetesen a szakszerű megújítás, igényes gazdagítás, hogy a jelen közösségeire bízott értékeket a lehető legjobb állapotban adják át az utánuk következő nemzedékeknek.

A feladatok ismertek, ahogy ezt legutóbb Dávid László megfogalmazta, s ahogy a segesvári gyülekezet lelkészeként példaadóan gyakorolta is: „Ez a sok gyönyörű s értékes alkotás mind a miénk. Nekünk kell megőrizni, de érteni s másoknak megmutatni is! Ehhez azonban (...) meg kell ismerni a művészettörténet korszakait, (...) az építészettörténet (...) szakkifejezéseit, az emlékek leírásának sajátos nyelvezetét (...). Meg kell tanulni az emléket felmérni, rajzolni (ahogy azt Debreczeni László ma már digitálisan hozzáférhető vázlatkönyveiből ismerhetjük), fényképezni, szóban és képben bemutatni, értelmezni, értékelni.” S évtizedekkel korábban arra is figyelmeztetett, hogy „A műemlékek további sorsa legalább annyira fontos, mint keletkezésük körülményeinek tisztázása”.

Erről írta John Ruskin még 1849-ben: „Gondozzuk műemlékeinket annak idejében (...) Örkdünk emlékeink felett szorongó gonddal; ápoljuk őket, ahogy csak tudjuk, védjük meg minden áron a szerteomlás ellen; mindezt pedig cselekedjük gyöngegséggel, tiszteletteljesen és folytonosan; és akkor még számos nemzedék fog születni és eltávozni annak árnyékában.”

A továbbképzés célja, hogy az értékes, különböző történeti korokban épített örökségünk, a magyar és a romániai műemlékvédelem/örökségvédelem történetének, alapelveinek, jogi kereteinek s a preventív megóvás eszközeinek, mindennapi gyakorlatának megismerése által a lelkészek képesek legyenek:

- a gyülekezetük érdeklődését felkelteni – már kisgyermekkortól(!) – az építészeti értékek, az épített örökség, az épített környezet minőségének védelme iránt;

- olyan értéként közvetíteni az építészeti értékeket s megóvásukat, melyek a kulturális, nemzeti identitásuk fontos elemei, melyek erősítenek hitben, az összetartozás érzésében, a megújulásra való képességben;

- felismerni, bemutatni a kulturális örökség egységét, az építészet, a művészetek, a népi

hagyományok és az életmód, életminőség között fennálló kapcsolatokat;

– felhívni a figyelmet az épített örökség megővése érdekében elengedhetetlenül szükséges jogi és szakmai vonatkozások megismerésének fontosságára, értékes templomaik, épületeik felújításában, helyreállításában s gondozásában, esetenként új hasznosításában a műemlékek megővésében jártas szakemberek igénybevételének szükséges voltára, azért, hogy a hibák, károsodások javítása során a még oly jó szándékú, de szakszerűtlen, az építmények eredeti építőanyagaival, szerkezeteivel összeférhetetlen anyagok, műszaki megoldások alkalmazását elkerüljék, s helyettük a szakszerű, hagyományos kézműves és a megfelelő új módszereket alkalmazzák;

– megértetni, elfogadtatni a közösséggel, hogy mindenekelőtt fontos a már kialakult hibák időben elvégzendő kijavítása, a rendszeres és folyamatos, szakszerű fenntartó gondozás.

A KÁTÉM oktatás új paradigmája és módszertana

Előadók:

- dr. Somfalvi Edit, KPTI Gyakorlati Teológia Tanszék, oktató
- Pitó Zsolt lelkipásztor
- Bernard van Vreeswijk lelkipásztor, Hollandia
- Herman van Wijngaarden tanár, a módszer kidolgozója

Időpont: 2024. június 19–21.

Helyszín: Kolozsvár, KPTI

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen

2024. május 4-ig.

2014 januárjában Hollandiában találkozott először a Hulp Oost Europa képviselte és a Kárpát-medence jó néhány lelkésze, hogy kialakítsák a katekézis új oktatásmódszertanát. Az első elképzelés egy határokon átívelő, nemzetközi munkacsoportot állított munkába, amely újragondolja a Heidelbergi Káté oktatási óráinak a tartalmát, és új óratervási lehetőségeket tanul meg. Az elmúlt évek során sokan vettek részt a programban, újra is terveztük kétszer, és 2022-re végre megérett a program arra, hogy a lelkészek megismerjék és rövid tréning után alkalmazzák. A Királyhágómelléki Református Egyházkerületben már tartottunk a holland kollegákkal egy kis bemutatót, aminek nagy érdeklődés közepette nagy sikere volt.

A Heidelbergi Káté oktatásának ebben a megközelítésben a református identitás kialakításában és a gyülekezetbe szervezésben van szerepe, ahol figyelembe veszik a fiatalok valós környezetét, a lelki-szellemi fejlettségüket és a megtanítandó kérdéssel kapcsolatos tapasztalataikat. Újdonság

még, hogy nem a fiatal felnőttkor a korhatár, amire a hitbéli érettséget el kell érnie egy katekumenusnak, hanem élethosszig tartó tanulásra készülhet. A módszertan, amit elméleti és munkacsoportos oktatás keretében megtanítunk, holland fejlesztés, amit a magyar református helyzetre adaptáltunk. Lényege, hogy a személyiség mindhárom rétegét érinti, és teljesen gyakorlatias. Először az elméjét, majd az érzelmeit, végül az akarati döntést vonjuk be az óratervben a kérdés elmélyítésébe. A cél mindig az, hogy a döntés a gyülekezethez tartozásban megerősítse a KÁTÉM oktatásban részt vevőt. A lelkészeket felkészítjük az óraterv elkészítésére, és aki elvégzi a képzést, az kap mintaként kétévnyi kidolgozott és minőségileg ellenőrzött óratervet, hogy a munkát magabiztosan elkezdhesse.

Mivel a munka, amit holland vezetéssel a hatodéves teológiai hallgatók végeztek el és a munkacsoport református lelkészei vizsgáltak felül, a KPTI Ravasz László Gyakorlati Kutató Központ munkájához sorolható be, és a Központ weboldalán lehet majd kommunikálni Somfalvi Edit tanárnővel, a KÁTÉM program szervezőjével, ha a program használata közben kérdések merülnének fel.

Palást nélkül az Úr előtt 5.0 **Az imádság teológiai** **és gyülekezeti kontextusa**

Előadók:

- Balogh Tamás református lelkipásztor, lelki-gondozó, lelkivezető
- Szabóné dr. László Lilla református lelkipásztor, egyetemi adjunktus

Időpont: 2024. június 24–26.

Helyszín: Parajd, UARKK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 18

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen

2024. május 24-ig.

A továbbképzés célja, hogy a mindenki által gyakorolt és természetesnek vett imádságot állítsa a figyelem fókuszába, azért, hogy a tapasztalt különbségek, új hatások szakmailag is értelmezhetőek legyenek. Ezáltal a szubjektív imatapasztalatot a résztvevők el tudják helyezni egy teológiai, felekezeti és lélektani „koordináta-rendszerben”, és nem csupán a megszokás–innovációs igény feszültségében egyénileg értékelni. Az imádságról beszélni amúgy is szinte „tabu”, mert belső lelki kérdés, amihez a másik ember nem „szólhat” hozzá. Ez a képzés ezt a tabut oldja fel azzal, hogy bibliokateológiai, rendszeres teológiai keretben tárgyalhatóvá teszi.

A képzés másik célja, hogy a lelkipásztor a saját imádságát „ne veszítse el” azzal, hogy a szolgálatában is gyakorolt imában feloldódik, hanem találja meg a kettő határát és kapcsolódását. A képzés egy közös projektmunka elkészítésével zárul, ami a gyülekezeti tagság imádságának az elmélyítését, megelevenítését célozza. A képzést két református lelkipásztor végzi, akik ennek a „képzéstípusnak”

a kidolgozásával közösen is foglalkoznak 2011 óta, a Lélekjelenlét és Lelki éhség konferencián, valamint lelkészköri, gyülekezeti és presbiteri konferenciákon.

Szó lenne az imádságról a Biblia alapján. Ez az előadás az imádság „anatómiáját” tárja fel: mi az ima alanya, tárgya, helye, ideje, témája, hatása. Ezután hasznos az imádságot a felekezeti alapján is megvizsgálni (azonosságok és eltérések a nagy keresztyén áramlatok, egyháztestek gyakorlatában). Formai és tartalmi összehasonlítások elvégzése, „imatípusok”, imajellegzetességek és okaik feltárása. Fontos, hogy a jelenleg megfogalmazott egyházi identitás általában egy 200 évnél nem hosszabb időre nyúló gyakorlatot nevez, ill. hisz „a” hagyománynak. A következő előadás feltárja a reformáció századainak a kegyességi jellemzőit és imaéletét. Ezek változása, teológiai megokolása is ebbe az előadásba tartozik. Az utóbbi, általunk belátott idő során megjelent „imaélet-gyakorlatok” között azonban nagy eltérések vannak, és sok az értetlenség is ezek kapcsán. Van hangos és közös ima, vezetett ima, képmentes ima, dicsőítés, imameditáció, szemlélődő ima. A következő előadásban lesz ezek spirituális, teológiai értelmezése. Az előbbi előadások anyagának összegzése, az egyéni „jó gyakorlat” kialakítása, ill. definiálása következne ezt követően. Ez az előadás jelentős egyéni munkát is kíván, ami az előadók esetében nem annyira előadás, hanem inkább szupervízió/mentorálás/lelki kísérés lesz.

Az imádság fontosságát senki nem vitatja, de sok gyülekezet életében mégis tétovaság, félnkség, felszíniesség jellemzi a gyülekezet imádságát. Az előadás és a workshop azt segíti, hogy a résztvevők együtt tudják megfogalmazni és megtervezni azokat az „imádságyakorlatokat”, amiket a saját közösségükben adekvátnak látnak. A résztvevők a már lefektetett elméleti alapokra építve közös munkával építenek fel egy-egy projektet, ami kifejezetten saját szolgálati helyüknek, gyülekezetüknek a sajátja lesz. Például: hogy lehet egy eddig a közös

imától elzárkózó presbitérium imaéletét megújítani? Hogyan lehet megalkotni egy imaóra, imacsoport vagy „tanuljunk imádkozni” szeminárium tervezetét?

Gyülekezeti problémák az első Korinthusi levélben

Előadó:

- dr. Ledán István újszövetséges tanár, DRHE

Időpont: 2024. július 8–10.

Helyszín: Maroscsúcs

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Ledán Istvánnál az istvanledan@yahoo.com e-mail címen

2024. június 8-ig.

A tanfolyam célja az, hogy ráébressze a továbbképzésen részt vevőket arra, hogy a bibliai textusok exegézise (esetünkben az első korinthusi levél válogatott perikópáinak elemzése) nem öncélú, és főleg nem elhanyagolható és megúszható tevékenység, hanem olyan izgalmas műhelymunka, mely kifejezetten az igehirdetésre néz. Rámutatunk arra, hogy a kor-, irodalom- és kultúrtörténeti ismeretek, és nem utolsósorban az igényes kommentárirodalom használata nem csupán a megértést szolgálja, hanem inspirálja is az igehirdetőt. Célunk az, hogy a résztvevők megismerkedve a levélirodalom sajátosságaival, közelebbről az első korinthusi levélben érzékelhető problémák hátterével, képesek legyenek azokat legitim módon aktualizálni egy-egy igehirdetésben.

A továbbképzésen hét perikópával fogunk megismerkedni az első korinthusi levélből, melyek

mindegyike akut gyülekezeti problémákkal foglalkozik (a kereszt botránya, pereskedés, státuszszorongás, úrvacsora, gyülekezeti/egyházi önkép, nyelveken szólás, feltámadás). A perikópák a következők: 1Kor 1,18–1; 1Kor 6,1–8; 1Kor 7,17–24; 1Kor 11,17–29; 1Kor 12,12–27; 1Kor 14,1–19; 1Kor 15,12–20. Az előadás-sorozatot a levéltudományba, illetve az első korinthusi levélbe való általános bevezetéssel fogjuk megalapozni.

Egyház a társadalomban

Előadók:

- dr. Adorjáni Zoltán
- dr. Balogh Csaba
- Éles Éva
- dr. Horváth Levente
- dr. Kató Szabolcs Ferenc
- dr. Kállay Dezső
- dr. Kiss Jenő
- dr. Papp György
- dr. Ósz Sándor Előd
- Simon János
- dr. Somfalvi Edit
- dr. Székely József

Időpont: 2024. szeptember 9–12.

Helyszín: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet

Kreditpont: 24

Helyek száma: 35

Regisztrációs díj: 300 lej

Bejelentkezés: 2024. augusztus 11-ig

a <https://proteo.hu/hu/esemenyek/12916> online felületen

A bibliai szövegek következetesen különbséget tesznek az „Isten népe” (egyház) és „mások” között. Az Istenhez (egyházhoz) való tartozás

identitás meghatározó elem, kifelé és befelé egyaránt. A bibliai szemlélet viszont Isten népét nem egy ebben a különbözőségében elzárkózó, elszigetelt közösségként látja. Izrael népe azt a küldetést kapja, hogy a külvilággal való kapcsolatát „papi királyság”-ként élje meg (2Móz 19,6), azaz miként az ószövetségi kultuszi szolgák, mediátor legyen Isten és környezete között. Jézus tanítványainak feladata pedig nem az, hogy kivonuljanak a világból, hanem hogy az ő tanítványává tegyenek minden nemzetet (Mt 28,19).

Ezeknek a bibliai szempontoknak a konkrét gyakorlati alkalmazása azonban mindig is nagy feladatot jelentett az egyház számára. A „világban van, de nem a világból való” alap gondolatnak különböző korokban különböző módon igyekeztek érvényt szerezni, több-kevesebb sikerrel. Sajátos világszemlélet, meggyőződés hirdetőjeként az egyház komoly szerepet játszott a kultúra és műveltség terjesztésében, az iskolarendszerek kialakításban. A társadalom peremére szorultakkal való törődés megélésében a szociális gondoskodás hálózatát építette ki és a gazdasági biztonság alapjait fektette le. Az egyház által végzett feladatok jelentős részét később átvette az időközben önállóvá fejlődött szekularizált állami rendszer. S ha mindez nem lenne elég, az egyház tagjai közben folyamatosan érintkeznek mindazzal, ami a világban történik: közvetlenül élük át, hogy a világról alkotott ismereteink változnak, de ugyanúgy változnak a társadalmi kapcsolatok is.

Az egyházi küldetés külső és belső kontextusainak változásai arra készítetnek, hogy a tanítványnyá tétel küldetését folyamatosan újragondoljuk. Egy-egy felszínen konkretizálódó kérdés esetében a legtöbb esetben annál sokkal mélyebb okok húzódnak meg. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet 2024. évi továbbképzése a fenti kérdéskört járja körül a teológia szakterületei felől, keresve a korunk egyháza gyakorlati kérdéseinek megértéséhez szükséges mélyebb teológiai okokat és a lehetséges megoldásokhoz vezető utakat. Alapvetően

az alábbi kérdésekre keressük a választ: miben ragadható meg az egyház relevanciája napjaink társadalmában? Mennyiben kell az egyháznak együtt haladni a korral, illetve egyéni utat járni?

Kató Szabolcs Ferencz: *Nép, nemzet, vallás, kultusz*

Izráel bibliai történelme során átalakult népből vallási közösségé. A kezdeti időben, úgy tűnik, a nemzeti egységet a kultusz, az ugyanabba az Istenbe vetett hit alapozta meg. Mind a törzsi, mind a monarchikus politikai formációk kohézióját az egyazon Isten tisztelete biztosította. Ez egy bizonyos átjárhatósághoz vezetett a vallás és a mi fogalmaink szerinti nemzet képzetei között. A fogás után a tekintélyre emelkedő iratok teológiai látása lesz az az önazonosságjelző (identity marker), amely az „igazi” izraeliták meghatározásának eszköze lesz. Az előadás a fogalmi tisztázásokon túl példákon keresztül szemlélteti a fogalmi változásokat, illetve keresi azokat a pontokat, ahol az egyház a jelen társadalmi helyzetben biblikus módon határozhatja meg magát a nemzet, vallás, állam, társadalom szociológiai hálójában.

Kállay Dezső: *„Ti azonban nem így tanultátok Krisztust.” Az egyház és a világ viszonya az újszövetségi iratok fényében, különös tekintettel Pál apostol leveleire*

A Nagy Konstantin császár alatt végbement változások folytán az üldözött egyház komoly társadalmi és politikai tényezővé vált a Római Birodalomban. Pozícióját tovább erősítette Nagy Theodosius, aki a keresztyénséget államvallássá tette. A világi hatalom és Isten országa egybefonódott a földi életszférában: az állam hatalmat kínált az egyháznak, az egyház pedig – Isten országának a letéteményeseként – isteni fénnel vette körül a császár alakját. A világ egypólusúvá vált. A helyzetet Augustinus igyekezett változtatni, kifejtve a két városról szóló tanítását. A földi hatalom és az Isten országa nem esik egybe, hanem két külön hatalmi

kört alkot, mely egymást támogathatja. Az augustinusi örökség alól, mely Nyugaton több mint ezer éven át uralta az egyház önmagáról alkotott felfogását, a reformáció sem tudta kivonni magát. Az állam és az egyház alkotmányos szétválasztása ellenére is a reformáció egyházai prófétai szerepet kívánnak betölteni a társadalomban, s mivel meg vannak győződve arról, hogy a világ megjobbítható, szolgálatuk révén Isten országát kívánják megjeleníteni mind társadalmi, mind politikai szinten. Ma, amikor az egyház társadalmi szerepéről gondolkodunk, a forrásoktól kell elindulnunk. Látni fogjuk, hogy a korai egyház egészen másként gondolkodott a világban elfoglalt helyéről.

Adorjáni Zoltán: *Egyház a társadalomban – társadalom az egyházban*

„Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól... Nem a világból valók, mint ahogy én sem vagyok a világból való” (Jn 17,15–16) – kérte Jézus főpapi imájában; és „...ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes” (Róm 12,1) – intett és buzdított Pál apostol. Tehát nincs számunkra más mód, mint Isten oltalmába menekülni, eltávolodni; és óvatosan kell tartózkodnunk, elzárkóznunk a „világi dolgoktól”? Csakhogy az ige testté lett, és ez több, mint óvatos, apolitikus tartózkodás. Ez az előadás néhány bibliai és Biblián kívüli szemléltetéssel segít tisztábban látnunk abban a kérdésben, hogy mi az egyház relevanciája napjaink társadalmában.

Éles Éva: *Jövevények és idegenek. Eszkatológiai identitás és öntudat Péter első levelében*

A keresztyén emberkép gyakorta összefonódik a homo viator (vallás)filozófiai eszmével. A földön eltöltött életre, arra a néhány évtizedre úgy tekintünk, mint egy utazásra, vándorlásra. Ebből a megállapításból több kérdés is kisarjadt már az évek során: honnan indultunk egykor, és hova

érkezünk majd? Ha átutazók vagyunk, akkor ennek megfelelően hogyan kell nekünk a világhoz viszonyulnunk? És hogyan azokhoz, akik velünk együtt egy időben és egy térben vándorolnak? Péter első levelének címzettjeit jövevényeknek és idegeneknek nevezi a szentíró. Ez a megszólítás viszont nem csupán Izrael népének teológiai tradíciójában értelmezhető, hanem abban az új egzisztenciában, amelyben a keresztség által részesednek. Az előadás rámutat IPéter azon összefüggéseire, amelyek során a keresztyén identitás eszkatologikus megalapozása valósul meg. Kérdés azonban, hogy a keresztyéneknek ez a sajátos önértelmezése, az üdvösségre való növekedése hogyan alakítja az egyház és társadalom szövevényes, egymástól hol elhajló, máskor összeölelkező útjait. Amint látni fogjuk, a péteri összefüggések a homo viator kérdésfelvetéseivel metszik egymást, de bizonyos ponton azt meg is haladják.

Papp György: *Mi köze van Athénnek Jeruzsálemhez? A korai keresztyénség és a nem keresztyén társadalom viszonya*

„Mi köze van Athénnek Jeruzsálemhez, vagy mi dolga van az egyháznak az akadémiával? Vezet-e út Platón akadémiájától Krisztus egyháza felé?” – tette fel a kérdést Tertullianus az i. sz. II–III. század fordulója körül. A kérdés, ha nem is ennyire élesen, de számos óegyházi szerzőt foglalkoztatott, és abban a kontextusban, amelyben létrejött, majd elindult göröngyös, de győzelemre vezető útján Krisztus egyháza, határozottan állást kellett foglalni a hellén-római kultúrához való viszonyulással kapcsolatban. A tervezett előadásban feltérképezzük és megkíséreljük áttekinteni az óegyház jelentősebb szerzőinek állásfoglalásait, és ezáltal egyfajta képet alkothatunk arról, ahogyan az első négy évszázad keresztyénsége viszonyult az őt körülvevő társadalomhoz és annak kultúrájához.

Ősz Sándor Előd: *Az Erdélyi Református Egyház és az erdélyi románság kapcsolata*

Az előadás három részre tagolódik. (1) *A román reformátusság.* Elsősorban a román lakosság között végzett református misszió történeti folyamatát és eredményeit vizsgálná a 16. századtól a 18. század 60-as éveigi. Itt szó lesz a fejedelemség virágkorában zajló misszióról, a 17. század második felében született iratokról, illetve a 18. században védekező helyzetbe szoruló református egyház román híveinek gondozásáról. (2) *Hatás az ortodoxiára.* Az erdélyi román ortodox egyházat ért protestáns teológiai és egyházszerkezeti hatásokról, az ún. „reformált ortodox egyházzól” szólna. (3) *A református egyház viszonya a környező román (ortodox és görögkatolikus) lakossághoz.* Ez elsősorban azon vidékeken szembetűnő, ahol a magyarság/reformátusság számbeli kisebbségben él. Az egyházközség jobbágysai románok, gyakran az egyházfi vagy a harangozó is közülük kerül ki. Gyakori a vegyes házasság, a román keresztszülő stb.

Simon János: *Kapcsolati perspektívák „egyház és világ” találkozásában*

Az egyházban ma is intenzíven jelentkező identitáskérdés része annak a válaszkérésnek, mely ösztársadalmi szinten érzékelhető. Egyház és világ kapcsolatának kérdése már az ősegyháztól kezdődően központi kérdése volt a teológiának, de annyira hangsúlyos, mint a huszonegyedik században, csak az ősegyház idején volt. A keresztyénség kezdetén eltűnt az emberek körülmetélte és körülmetéletlenre, görögre és barbárra való felosztása, de megjelent a missziós szempontból elengedhetetlen hívők és hitetlenek, egyház és nem egyház közötti különbségtétel. Az apostoli egyház, mely önmagát egyrészt a világgal szemben, másrészt a világért munkálkodó közösségként határozta meg, a mindennapok sokszínű eseményeiben élte a dialektikus kapcsolatot azzal az entitással, melytől részben elhatárolódott, de amelyet fel is vállalt akkor, amikor felelősségteljesen munkálkodott annak

változásáért. Az elhatárolódás és azonosulás kérdése ma is aktuális. Milyen azonosulás és elhatárolódás szükséges a huszonegyedik században? Azaz meddig mehet el vagy meddig menjen az egyház vagy az abban élő? Hogyan lesz a misszió kimozdulássá a belső komfortlétből? Milyen kapcsolódási lehetőségeink vannak?

Horváth Levente: *Teológiai oktatás és erdélyi református lelkipásztori szolgálat*

Az előadás kérdése: hogyan tudná az erdélyi lelkipásztori közösség a teológiai oktatásunk gyümölcsseit az egyház társadalmi szerepvállalásának szolgálatában hatékonyabban felhasználni? Az egyház mindenkori üzenetének és dogmatikai tanításának semmiben sem szabadna a korrallal haladnia, azzal megalkudva abból bármit is engednie, és mégis ezen üzenete, azaz az evangélium tolmácsolásában viszont nem egyéni (=individualista), hanem közösségi utat kellene járnia. Ugyanakkor haladnia kell a korrallal, sőt meg is kellene előznie a korát rugalmas frissességben és profetikus éleslátásban, a korra figyelő (ön)reflexiókban és központi üzenete, valamint annak értékrendbeli és kommunikatív alkalmazásának folyamatos modernizálásában. A változatlan és megváltoztathatatlan evangéliumot nem lehet anakronisztikus eszközökkel és elavult kommunikációs stratégiákkal átadni és megtanítani. Vallom, hogy „az egyház mindig fiatal”, és mindig képes megújulni az ezékieli látomás értelmében! Igen, éppen most, amikor a szociológiai realitás az, hogy világszerte „öregszik” az egyház, és ezzel egyidejűleg zsugorodni látszik az egyház társadalmi szerepe és hatása. Tanulmányomat úgy tervezem, hogy előre mutasson, az ifjúsági misszió és az alkalmazott missziológia és addiktológia nyomvonalán egy lehetséges egyházi jövőképet vázoljon, és konkrét javaslattelekkel szolgáljon mind elméleti, mind gyakorlati szinten, melynek élénk megvitatását remélem majd a gyakorló lelkészek körében.

Somfalvi Edit: *A református identitásképzés mint társadalmi hozzáadott érték*

A református katekézis új paradigmája a tanítvánnyá léétel és tanítvánnyá tétel élethosszig tartó folyamata, azaz sem a katekéta, sem a katekumenus nem fejezheti be, amíg él. Ez a hozzáállás elveszi a fiatal felnőttkorra való készenlét időbeli nyomását a lelkészről és a gyülekezeti tagról, viszont befejezhetetlen feladattá teszi a gyülekezetbe szervezés munkáját. Előnyökkel és újonnan megjelenő nehézségekkel egyaránt jár. Helyesebb, ha a gyülekezetpedagógia kifejezést használjuk a szolgálatra. Az előadás az új megközelítés szükségességét, lehetőségeit és elvárható eredményeit, valamint az erős református identitás kialakításának társadalomra gyakorolt pozitív hatásait fogalmazza meg.

Székely József: *A népegyházi jelleg és a kisebbségi helyzet hatása a református egyház és lelkipásztor társadalmi szerepvállalására*

A többszörösen kisebbségi helyzetben lévő erdélyi reformátusság népegyházi keretek között él. A kisebbségi helyzet következménye a felekezeti és nemzeti identitás erőteljes összefonódása. Ez nagymértékben meghatározza az egyház és lelkipásztor társadalmi szerepvállalását. (1) A népegyházi jellegből adódik, hogy a gyülekezeti tagok nagy részének a szemében az egyház egybeesik a lelkipásztor személyével. Ez még erőteljesebben érvényesül az egyház és a lelkipásztor társadalmi szerepvállalása tekintetében. Az egyház legtöbb esetben a képviselője (lelkipásztor) révén van jelen a társadalom színpadán, a közéleti eseményeken és ünnepeken, ahol jó esetben ígét hirdet, de gyakran csak félreismerhetetlen módon jelen van, aláhúzva ezzel az egyház társadalmi szerepét. A látszólag fontos jelenlét a legtöbb esetben csak reprezentáció. A valóságban a szekuláris társadalmat és az elvilágiasodott egyháztagokat már nem érdekli az egyház véleménye. (2) Napjainkban ismét a vallás térvesztésének vagyunk a tanúi. Az istentisztelet-látogatás látványosan visszaesett, az értelmiség

eltávolodott az egyháztól, az ifjúságot nem lehet az egyház vonzáskörében tartani. Az egyház és a lelkipásztor véleménye ismét a templom falai közé szorult; tulajdonképpen nem kíváncsi rá a társadalom. Az is megállapítható, hogy nem az egyház hat a társadalomra, hanem a társadalom alakítja és erőteljesen befolyásolja az egyház és a lelkipásztor szolgálatát. Éppen ezért az egyház és társadalom kapcsolatában ismét meg kell keresni az Isten ígéjéhez igazított egészséges egyensúlyt. Csak az isteni megbízatást felismerve és annak engedelmeskedve fejtheti ki az egyház a kovásszerepét és hathat pozitívan a társadalomra.

Kiss Jenő: *A gyülekezet/az egyház belső élete mint kívülről (a világra) néző szolgálatának forrása*

A gyülekezetet/az egyházat a vonzóerő (centripetális, központkereső) és a kipörgető (centrifugális) erő, illetve azok összjátéka határozza meg. A vonzóerő a gyülekezet belső életében, a közösségekben (communio) nyilvánul meg. Ez a centripetális erő kifejtés azért történik, hogy megvalósulhasson a centrifugális erő kifejtés, vagyis a világra néző szolgálat (missio). Az előadás leírja e két gyújtópontot és a közöttük fennálló kölcsönhatást. Eközben arra a kérdésre keresi a választ, hogy mit jelent a gyülekezet/az egyház életére, valamint a lelkipásztori szolgálatra nézve az a meglátás, hogy a közösség egyik lényeges célja a világra néző szolgálat, illetve hogy a communio egyben a missio feltétele is.

Balogh Csaba: *Halász a hálóban, egyház a világ háló(szobá)jában. A lelkészképzés következő tíz éve a bibliai küldetés, történelmi örökség és a társadalmi realitások tükrében*

A továbbképző előadásai bibliai teológiai, történelmi és gyakorlati teológiai vonatkozásban az egyház és világ szövevényes viszonyában fogalmazznak meg lényeges felismeréseket, alapvető szempontokat. A továbbképző záró előadása egyrészt a sorozat szintézise, másrészt vitaindító, amely a témának a lelkészképzésre néző következtetéseit keresi, illetve

vázolja fel. Alapvető kérdése: hogyan fordíthatjuk le az egyház és világ közötti interakció kortárs kérdéseit az erdélyi református lelkészképzés nyelvére?

Cigánymisszió a lelkipásztori munkakörben

Előadók:

- Makkai Péter lelkipásztor, szociális munkás
- Torma Veronka pedagógus, humánerőforrás-szakember
- dr. Már Orsolya magyar–angol szakos tanár, a nyelvtudományok doktora

Időpont: 2024. szeptember 23–25.

Helyszín: Írisz Tábor, Sepsikőröspatak

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen

2024. augusztus 23-ig.

A továbbképzés célja, hogy a lelkészek lehetőséget kapjanak a gyakorlati kérdések és problémák megvitatására, ismereteket szerezzenek a cigánymisszióról. Előadások, interaktív feldolgozás, csoportmunka, műhelyek módszereit használjuk a gyakorlatorientált cigánymissziós képzésen.

Továbbá célunk, hogy a szaktudás, fejlődés és tapasztalatszerzés mellett lehetőséget adjunk a cigánymisszió iránt érdeklődő lelkészeknek, hogy olyan kapcsolati hálóba lépjenek be, ami segítséget és támogatást jelenthet majd a cigányok közt végzett szolgálatukban.

Remény és szolgálat

Előadók:

- Beke Boróka lelkipásztor, mentálhigiénés szakember
- Orbán Lajos lelkipásztor
- Bereczki-Orbán Zsolt lelkipásztor

Időpont: 2024. október 2–4.

Helyszín: Parajd, UAKK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen

2024. szeptember 8-ig.

2022-ben az Exit kiadó gondozásában jelent meg Jeffrey D. Jones *Remény a romokon (Facing Decline, Finding Hope: New possibilities for Faithful Churches)* c. munkája Beke Boróka lelkesztársunk fordításában. A könyv rendhagyó és újszerű tartalma megihlető, izgalmas és érdekes gondolatmenetet vázol, amit haszonnal kamatoztathat minden egyháza iránt felelősséget viselő lelkész és nem lelkész egyháztag egyaránt.

A kiadó ajánlásából idézve: „A *Remény a romokon (Facing Decline, Finding Hope: New possibilities for Faithful Churches)* abból a tapasztalatból született, hogy a keresztyén gyülekezetek jelenlegi működési módja már sem teológiailag, sem anyagilag nem tartható sokáig. Reális esély van arra, hogy a gyülekezetek 80%-a a következő 20 évben kénytelen lesz szembenézni a túlélés vagy változás dilemmájával. Ez pesszimista megközelítésből ijesztő, de lehet együttal ok a reményre.”

Képzésünk keretén belül a könyvet tartalmilag szeretnénk ismertetni, az ott felvetett lehetőségeket és kérdéseket a gyülekezetépítés, az egyházi vízió megalkotása érdekében tovább vinni. Az előadásokon és műhelymunkán keresztül találkozhatunk a lelkeszi munkánk rendjén megélt olyan

mélypontokkal, amelyekben megkérdőjeleztük szolgálatunk értelmét, és letargikus tehetetlenséget érezhettünk a gyengülő, fogyó közösségek, gyülekezeti életek láttán. Minden bizonnyal sokan keresték már, keresik ezekben a helyzetekben a kapaszkodókat.

Képzésünk célja kettős: egyfelől elfogadjuk a veszteségeket és kudarcokat a radikálisan változó posztmodern társadalomban. Másfelől tudatosítjuk, hogy életünk és szolgálatunk a világ Ura, Istenünk kezében van, és nála reménységre találhatunk. Ezt a reménységet szeretnénk cselekvési tervekre lefordítani.

Ehhez a bibliokateológia segítségével értékeljük újra a fogság utáni kort, a papi, illetve prófétai hagyományokat, valamint azok szembenállását. Igyekszünk további előadásokban az egyház jelenét és eljövendő lehetséges válságait megfogalmazni, majd új kérdésselvetések segítségével gyülekezetépítési stratégiákat is vázolni. A képzés elméleti oldalát végül gyakorlatba ültetnénk csoportos műhelymunkák keretében.

Ószövetségi költemények exegézise

Előadó:

- dr. Máthé-Farkas Zoltán lelkipásztor, PhD – ószövetségi írásmagyarázat, MA – magyar és általános nyelvészet

Időpont: 2024. október 15–17.

Helyszín: UARKK, Parajd

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen
2024. szeptember 15-ig.

A *sola Scriptura* reformátori elv az Írás minél behatóbb tanulmányozására kötelez minket. Nincs közlés valamilyen poétika, azaz beszédstratégia alkalmazása nélkül – ez kiváltképpen érvényes az irodalmi, azon belül a költői szövegek esetében. Ezért a költői szöveg megértéséhez szükséges az annak jelentésalkotása mikéntjét vizsgálni. – A tervezett program célja elősegíteni az ószövetségi költői textusok először költői szöveggént való megközelítése felőli elemzését, Jób-könyvi példák alapján. Bibliai szöveg olvasásakor általában a teológiai üzenetet keressük, viszont mindenféle szöveg helyes megértéséhez szükséges előbb azt a maga poétikai megoldásainak körvonalazásával vizsgálni – meg kell látni: hogyan alkotja meg jelentését a szöveg a maga nyelvi és irodalmi megalkotottsága szintjén, mivel ezáltal fogalmazza meg és közvetíti a teológiai gondolatot. Mert a poétikai elemzés híján (ha talán nem is minden esetben) félreértések és a szövegbe való belelátás-belemagyarázás történhet.

Például a Jób 29,14a β -t szokták fordítani *az igazság is viszont engem felöltöztet vala* (M. J. P.), *az [igazság] felöltözött engem* (Károli) olvasatokkal, vagy éppen áthajlással is: *felöltöztem ítéletet mint palástot* (így a vonatkozó Septuaginta-szövegrészlet

értelme), *felöltöztetett palástként, süvegeként igaz cselekedet* (M. A.). Nem mindegy, hogy melyik értelemre épül a prédikáció – a héber szöveghez képest a legelső változatban eltűnik egy metafora, a Septuaginta olvasatából eltűnik minden metafora, a legutóbbi fordítás más nyelvtani-mondattani viszonyokat mutat, ennél fogva eltérő költői képek jelennek meg. – A metaforák viszont elgondolkodtatnak, a valóság értelmezéseit (is) tükrözik. Ezért javallott megismerni a héber költői szöveg jelentésalkotásának eljárásait. Az eredeti szöveg (azaz a Leningrádi kódex anyagát hordozó Biblia Hebraica Stuttgartensiában vizsgált részlet) ilyenként való megállapítása és lefordítása után következhet annak teológiai értelmezése, majd az arról való prédikáció írása.

A bemutatók egyikében a költői szövegekről való prédikálás egy módszertanának ismertetése történik, amit esettanulmányokról szóló előadások (a Jób 29. 19. 17-ről) követnek. Ezek először a konkrét szövegek nyelvészeti-poétikai vizsgálatát szemléltetik, majd az előadásokat követően kb. félórás műhelymunkákban lehet időt szakítani néhány prédikációkészítés-mozzanat gyakorlására.

Odamegyek, és megnézem ezt a nagy csodát

Előadók:

- dr. Bekő István Márton lelkipásztor, újszövetségi bibliKateológus
- Kabai Ferenc bibliodramatikus
- dr. Márton János lelkipásztor, ószövetségi bibliKateológus

Időpont: 2024. november 5–7.

Helyszín: Parajd, UARKK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen

2024. április 9-ig.

„**A**z egyház története a Szentírás értelmezésének története.” Gerhard Ebeling zürichi teológus alapvetéséből kiindulva (*Wort Gottes und Tradition*, 1964) olyan új szövegértelmezési és módszertani szemléleteket, megközelítéseket igyekszünk elméletben és gyakorlatban bemutatni, amelyek által a résztvevők számára gazdagodik a bibliai csodaelbeszélések jelentéstartalma, valamint hasznos támpontokat kapnak a velük történő gyülekezeti munkához. Illés-Elizeus csodáinak és Márk evangéliumának mintatörténeteivel segítségével lehetőség nyílik azok exegetikai elmélyítésére, a zsidó, hellén és biblikus analógiák megismerésére, a szerző–szöveg–befogadó hermeneutikai hármas fontosságának felismerésére, a befogadásesztétikai fogalmak tisztázására, valamint a szöveggel való dramatikus munka néhány eljárásának megtapasztalására.

Isten szava megszólít és megragad, új világokat tár fel...

Egyházi ingóságok értékmentése és állagmegóvása

Előadók:

- dr. Kovács Mária-Márta művészettörténész-muzeológus, egyháztörténeti PhD
- dr. Ősz Sándor Előd lelkész-levéltáros, egyháztörténeti PhD
- dr. Tamás Iringó művészettörténész-muzeológus, egyháztörténeti PhD
- dr. Tóth Levente történész-levéltáros, egyháztörténeti PhD

Időpont: 2024. november 19–21.

Helyszín: Kolozsvár, EREK Levéltár és Múzeum

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet

az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen
2024. október 19-ig.

Az eltelt több mint ötszáz év folyamán református gyülekezeteinkben nagyszámú irat- és tárgyatanyagot őriztek meg. A több szempontból jelentős, kisebb gyűjtemények a szakismeret hiányában a 20–21. század folyamán lényegesen károsodnak. Továbbá a gyülekezetek többségében a használatban lévő leltárak pontatlanok, nem nyújtanak megfelelő segítséget a különféle tárgyak azonosításában vagy értékeiknek felbecsülésében. Jelen képzés ezekben a kérdésekben kíván a lelkészek segítségére lenni, hogy felismerjék gyűjteményeik értékét, tudatosítsák azt a gyülekezet tagjaiban, és ily módon megőrizték az eddig átöröklött emléktanyát.

A képzés négy témakört – a gyülekezetek levéltári iratanyagát, könyveit, klenódiumait és textíliáit – foglal magába, valamennyit olyan elismert szakember előadásában, aki az adott témának már több mint másfél évtizedes kutatója. A sorra kerülő

előadások kiegészítik egymást, azaz az előadók utalnak majd a már korábban ismertetett forrásokra/forrástípusokra vagy tárgyakra. Az általános jellemzők mellett kitérnek a különféle iratok és tárgyak egyház-, kultúr- és művészettörténeti jelentőségeire is. A helyszínen található levéltári iratok, könyvek és liturgikus tárgyak lehetőséget kínálnak arra, hogy az előadók nem csak fényképek segítségével, hanem a tárgyakon szemléltethessék azok jellegzetességeit, esetleges károsodásait és azok okait, valamint a megőrzésüket biztosító feltételeket és megoldásokat. Ezek a beszélgetések nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a későbbiekben a gyülekezetek irat- és tárgyananyagát illető fontos kérdésekben a szakemberek véleményét is kikérjék.

Az iratokkal kapcsolatosan Tóth Levente előadó ismerteti azok főbb jellemzőit, általános tartalmukat, értelmezési lehetőségeiket és jelentőségüket az egyház-, művelődés- és gyülekezettörténetben. Szó esik a jegyzőkönyvek, anyakönyvek és szálas iratok nyilvántartásának módjairól, a megfelelő tárolási körülményekről (pozitív és negatív példakon keresztül). Fontos, hogy a lelkészek tisztában legyenek az írott emlékegyes eszmei értékével, felismerjék az írott örökség károsodásait, azokat a darabokat, amelyek restaurátori beavatkozást igényelnek.

A képzés során Ősz Sándor Előd adatokkal alátámasztva mutatja be az erdélyi parokiális könyvtárak fejlődését, néhány jelentősebb gyűjtemény keletkezését és fennmaradását. Külön (példákkal megvilágított) exkurzus szólna a kötetek széljegyzeteinek forrásértékéről. Elsajátításra kerülnek a különböző régikönyv-típusok (ősnyomtatvány, antikva, RMK, 17. századi nyomtatvány, hungarica, transylvanica stb.). Hangsúlyt fektet azon internetes adatbázisok megismertetésére, amelyek segítségével a külföldön megjelent 16–18. századi teológiai témájú nyomtatványok kereshetők. Külön kitér arra, hogy a címlap nélküli nyomtatványokat miként lehet azonosítani. Koronként bemutatásra kerülnek a kötéstípusok. Az állományvédelmi

ismeretek során beszél a jellemző károsodásokról, a tárolási körülményekről, a házilag elvégezhető tisztítás határaitól. Végül szól a szakszerű restaurálásról, annak lehetőségeiről és a várható eredményekről.

A gyülekezetek egyik legféltettebb tárgycsoportját talán a klenódiumok jelentik, amelynek szakavatott kutatója Kovács Mária-Márta. Értékük ellenére tapasztaljuk, hogy – a megfelelő ismeretek hiányában – ezek az emlékeink súlyosan károsodhatnak, vagy nyomuk veszhet. Az úrvacsorai készletek kialakulásának és változásának olykor igen érdekes története van, szorosan összefügg a közösség társadalmi átalakulásával és mozgásával. Az előadó ezek bemutatására is vállalkozik. A fémtárgyakat alapanyagaik szerint két nagyobb csoportba sorolják, ezért elkülönítve esik szó az ötvös- és óntárgyakról, bemutatva ezek kronológiai jellemzőit. Ugyancsak példák illusztrálják a megfelelő tárolási lehetőségeket, a tárgyak leggyakoribb károsodásait. Az előadás érinti ezek tisztítását, karbantartását, rámutatva a helytelen beavatkozások következményeire is.

Tamás Iringó előadásában, negyedik témakörként, a textíliák kerülnek sorra. Ezek alkotják a gyülekezetek ingóságai közül az egyik legsérülékenyebb csoportot. Nagy számukból eredően sok a használaton kívüli tárgy, és a megrongálódott darabokat könnyen kiselejtezik. A képzés során ismertetjük a korabeli leltárokból kiolvasható fontosabb típusokat, amelyek jellegzetességeit emlékeken mutatjuk be, kitérve a fontosabb anyaghasználatra, az alkalmazott technikákra és a változatos, ám területileg jól elhatárolható mintakincsre. Részletesen szó esik a textíliák állapotáról, leggyakoribb károsodásairól és ezek kiváltó okairól, a megóvásukhoz szükséges feltételekről és intézkedésekről. Felmerül az esetleges tisztítási lehetőségek kérdése is, valamint hogy milyen esetekben elengedhetetlen a restaurátori beavatkozás.

Az elméleti, vetített előadásokat a témakörökkel kapcsolatos levéltári és múzeumi gyakorlat

követi, amelynek keretében – a korábban szerzett ismeretek elmélyítése mellett – a szakemberek konkrét esetekben is tanácsot nyújthatnak az érdeklődőknek.

Lelkésztovábbképző programok, 2024 – Erdély

Cím	Időpont	Helyszín	Pont szám
Palliatív alapképzés lelképászoroknak	2024. április 15–17.	Parajd, UARKK	16
Sürgősségi lelkigondozás	2024. április 22–24.	Kvár, Bethlen Kata DK	16
Motivációs interjú módszertana és gyakorlata	2024. április 22–26.	Parajd, UARKK	28
A vallásos identitás kálvinista pozitívumai a 21. században	2024. május 28–30.	Parajd, UARKK	16
Egyházi épített örökségünk	2024. május 27–29.	Illyefalva, KIDA Központ	16
Bevezetés a KáTéM oktatás módszertanába	2024. június 19–21.	KPTI	16
Palást nélkül az Úr előtt 5.0	2024. június 24–26.	Parajd, UARKK	16
Gyülekezeti problémák az első korinthusi levélben	2024. július 8–10.	Maroscsúcs	16
Egyház a társadalomban	2024. szeptem- ber 9–12	Kolozsvár, Teológia	24
Cigánymisszió a lelkészi munkakörben	2024. szeptember 23–25.	Írisz Ház	16
Remény és szolgálat	2024. októ- ber 2–4.	Parajd, UARKK	16
Ószövetségi költemények exegézise	2024. októ- ber 15–17.	Parajd, UARKK	16
Odamegyek, és megnézem ezt a nagy csodát	2024. november 5–7.	Parajd, UARKK	16
Egyházi ingóságok	2024. november 19–21.	Kvár, Ref. Levéltár és Múzeum	16

Lelkésztovábbképző programok, 2024 – Királyhágómellék

Cím	Időpont	Helyszín	Pontszám
Eszkatológia és metafizika	2024. április 8–10.	Sólyomkővár – Református Ifjúsági Központ	16
Személyiséglélektani alapismeretek lelkészeknek	2024. április 22–24.	Vetés	16
Akadálymentesített gyülekezet	2024. május 9–11.	Nagyvárad, Egyházkerületi Székház	16
Konfliktuskezelés	2024. május 27–29.	Magyarkéc – Fészek Gyülekezeti Ház	16
Traumáink gyógyítása	2024. április 29 – május 1.	Nagyvárad-Csillagváros	16
Gyökerekkel és gyökerek nélkül	2024. május 27–29.	Hegyköz-szentmiklós	16
Gyülekezeti problémák az első korinthusi levélben	2024. július 1–3.	Szentjobb	16
Bevezetés a KáTÉM oktatás módszertanába	2024. szeptember 3–5.	Nagyvárad-Csillagváros	16
Kritikus pontok az ifjúsági munkában	2024. szept. 30 – okt. 2.	Magyarkéc – Fészek Gyülekezeti Ház	16
A lelkipásztor életében fellépő függőségek	2024. október 7–9.	Hegyköz-szentmiklós	16
Pásztori hivatásunk	2024. október 15–17.	Sólyomkővár – Református Ifjúsági Központ	16

Eszkatológia és metafizika, avagy a láthatón túli dolgok

Előadó:

- Marco de Leeuw van Weenen mérnök (MSc.), misszionárius, a Tolnai Református Egyház-megye missziói munkatársa

Időpont: 2024. április 8–10.

Helyszín: Sólyomkővár, Református Ifjúsági

Központ

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Sándor Andrásnál a sandoraed@yahoo.com e-mail címen

2024. március 8-ig.

Amostani válságos idők közepette gyülekezeteinkben is többen az utolsó időkről szóló igeszakaszokat veszik elő, s próbálják azokat az aktuális eseményekre alkalmazni. Ezzel egyidejűleg a kultúrában megfigyelhető a természetfölöttivel kapcsolatos jelenségek térnyerése (Halloween, varázslás az irodalomban és filmekben). Ez utóbbi talán összefügg a jövőtől való félelemmel, a reménytelenséggel. Mindezért időszerű és érdemes teológiai és lelkigondozói szempontból egyaránt foglalkozni a bibliai eszkatológiával és metafizikával. A képzés révén a résztvevők tudatosítják magukban, hogy a próféciák értelmezése csak a bibliai történelemfelfogás keretében lesz koherens, és hogy a bibliai eszkatológiában kiteljesedésükig jutnak el a teológia fő ágai. A bibliai metafizika tudatában pedig képesek lesznek a rájuk bízottakat a reménytelenségből fakadó mágikus gondolkodásból elvezetni a keresztyén reményhez, amely valódi vigasztalást ad.

Mindezért először meg fogjuk nézni, hogy az eszkatológiában miként jutnak el kiteljesedésükig

a rendszeres teológia fő részei (teológia, antropológia, krisztológia, szótériológia, ekkleziológia). Ebből kifolyólag az eszkatológiai tájékozatlanság az igehirdetésben is a „lezáratlanság” érzését keltheti a hallgatókban, akik talán éppen emiatt elkezdik máshol keresni a „zárókövet”. Az eszkatológiai kijelentések értelmezéséhez elengedhetetlen a bibliai történelemfelfogás megértése, különben az ember könnyen a különböző szekták hálójába kerülhet, amelyek egymástól is gyökeresen eltérő „menetrendeket” állítanak fel az utolsó idők eseményeiről. A „menetrendekben” általában szereplő eseményekről is szólnak.

Másnap az eszkatológia fő eseményeit vizsgáljuk meg, és pedig a végcél felől közelítve a jelenhez (vagyis az idő folyásával ellentétes irány szerint, hogy elkerüljünk minden menetrend-felállítási kísérletet). A utolsó ítélethez kötődnek az utolsó idők figyelmeztető jelei, az általános feltámadáshoz pedig a „köztes állapothoz” kötődő kérdések. Itt is kitérünk a különböző szekták értelmezéseire. Ezt követően a metafizikára térünk rá, s először azt vizsgáljuk meg, mit mond a Szentírás a természetfölötti teremtett világról (mennyei angyalok stb.). Ezt követően szemügyre vesszük azokat a szakaszokat, amelyek az Istennel és népével ellenséges magatartást mutató természetfölötti lényekről szólnak, s összehasonlítjuk azokat az egyre népszerűbb vulgáris metafizikával, amelyekkel nem csak a népi babonákban, hanem világi ünnepek formájában, illetve a művészet különböző területein is egyre sűrűbben lehet találkozni.

A továbbképzés harmadik napján a reménység kerül terítékre, amely a hit és a szeretet mellett talán kevésbé központi helyet foglal el igehirdetésünkben, lelkigondozásunkban. A remény a helyesen felfogott metafizika és eszkatológia természetes következtetése – de nem automatikus következménye, amint azt a vonatkozó újszövetségi szakaszok is mutatják. A reménység bibliai értelmezése után ezért az aktualitásokból kiindulva szembeállítjuk az azokból következő reménytelenséget a

keresztyén reménységgel, hogy gyakorlati bepillantást nyerjünk abba, hogy hogyan vezethet el a remény hirdetése az egyetlen valódi vigasztalásig.

Személyiséglélektani alapismeretek

„Ha fejleszteni tudod az erényeidet, ha megvéded magad a gyengeségeiddel szemben, és ha tisztelsz másokat azért, mert olyanok, amilyenek – életed szórakoztatóvá és érdekessé válik. Ez a nagy kaland sokkal izgalmasabb, mint ha mindannyian egyformák lennének.”
(Myers Briggs, 1995)

Előadó:

- Máthé Róbert lelkipásztor, klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta

Időpont: 2024. április 22–24.

Helyszín: Vetés

Kreditpont: 16

Helyek száma: 20

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Máthé Róbertnél a matherobert79@gmail.com e-mail címen

2024. március 22-ig.

A hány ember, annyiféle jó és rossz tulajdonsággal születik, nincs varázsige, amely mindannyiunkkal csodát művelhetne. Amíg rá nem eszmélünk egyedi voltunkra, csak csodálkozhatunk, miként lehetséges az, hogy ugyanazon tanfolyam résztvevői, akik ugyanazt az előadót hallgatták ugyanannyi ideig, más-más eredményt érnek el. Fontos megtanulnunk úgy szemügyre venni magunkat, hogy végre megismerhessük igazi, legbensőbb énünket, mielőtt változtatni próbálnánk azon, ami belőle kívülről megmutatkozik.

Amikor Michelangelo a Dávid kifaragására készült, sokáig kereste a megfelelő márványtömböt, tudván, hogy a nyersanyag minősége meghatározza a késztermék szépségét. A kő formáját megváltoztathatja, ám az alkotórészeit nem alakíthatja át. Minden remekműve egyedülálló, két azonos márványdarabot akarattal sem találhatott volna. Hiába hoz még egy tömböt ugyanabból a kőfejtőből, az eredmény akkor sem ugyanaz. Hasonló lehet, de ugyanaz nem.

Fontos teológiai álláspont, hogy személyiségünk mögött ott van Isten teremtő és gondviselő szeretete, mielőtt az anyaméhben megalkotott, ismert és formált.

Születésünkönk olyan útravalót hoztunk magunkkal, amely különbözővé tett bennünket testvéreinktől. Az évek során környezetünk faragott, egyengetett, csiszolgatott bennünket. Amikor már azt hittük volna, hogy elkészültünk, mindig jött valaki, és tovább formált. Bizony volt idő, mikor mindenki csodált és cirógatott, máskor viszont ki-nevettek, elemezgettek vagy éppen ügyet sem vetettek ránk.

A velünk született személyiségjegyek adják saját sziklánk nyersanyagát. Az egyik kőtömb gránitból van, a másik márvány, némelyik alabástrom, és akad homokkő is. Maga a kőzet nem változik, csak a formáján alakíthatunk. Így van ez a személyiséggel is. Egyes tulajdonságaink csillogó aranyteléreként gazdagítják a sziklát, mások beszennyezik a vakító fehérségét. Életkörülményeink, intelligenciahányadosunk, nemzetiségünk, anyagi körülményeink, környezetünk és a szülői ház hatása mind-mind befolyásolhatják személyiségünket, de az alapkőzet változatlan marad. C. G. Jung elméletének árnyékszemélyiségét Gyökössy Endre sötét felebarátnak nevezi. Állítja, a cél nem a legyőzés és megsemmisítés, hanem a megismerés és integrálás.

De jó is lenne megismerni magunkat, tudni, miből állunk, kik vagyunk valójában, miért reagálunk éppen így vagy úgy, melyek az erősségeink,

és hogyan fokozhatnánk őket, melyek a gyengeink, és miként győzhetnénk le azokat. Mindez lehetséges!

A továbbképző fontos célja megtanulni, mi módon vizsgálhatjuk meg önünket, hogyan csiszolhatjuk még tovább jó tulajdonságainkat, és miként nyesegethetjük le a rosszakat. Ha tudjuk, kik vagyunk, és mit miért teszünk, akkor már kezdjük megérteni önmagunkat, jobbá tenni személyiségünket, és megtanulni, miként élhetünk együtt másokkal. Nem másokat kell majmolnunk. A rendelkezésre álló alapanyagból fogjuk a lehető legtöbbet kihozni. Másolat sok van, de eredeti csak egy.

A lelkész a személyiségén keresztül végzi munkáját, fontos az önismeret és a saját személyiségét védő ismeretek. A továbbképzés ezt kívánja segíteni. A kitöltött tesztek segítenek jobban átlátni saját személyiségünket.

A lelkész emberekkel dolgozik. Munkája során sokféle emberrel érintkezik. A személyiséglélektani ismeretek segítik abban, hogy jobban megértsen másokat, esetleg rálásson, hogy egy-egy viselkedés mögött milyen erők rejlenek. A képzés másik fontos célja, hogy olyan készségeket szerezzünk, amelyek segítenek a másokkal való interakcióinkban.

Akadálymentesített gyülekezet

*„Menj ki gyorsan a város útjaira és utcáira, és
hozd be ide a szegényeket, a nyomorékokat,
a sántákat és a vakokat...
hogy megteljen a házam...”*
(Lk 14,21.23)

Előadók:

- Makkai Péter lelkipásztor
- Tankó Molnár Annamária pszichológus/szenzomotoros terapeuta
- Demeter Zsuzsa gyógypedagógus
- Olcsvári Tünde pszichológus

Időpont: 2024. május 9–11.

Helyszín: Nagyvárad, egyházkerületi székház

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Ghidea-Szabó József Leventénél a misszio.kre@gmail.com e-mail címen 2024. április 9-ig.

Az ÍH már tíz éve foglalkozik a fogyatékkal élők társadalmi integrációjával – munkahelyi, lakhatási, szabadidő-eltöltési tevékenységeket és területeket jelent ez –, amely során több sikert, de kudarcot is értünk el. Tapasztalataink szerint a református egyházunk gyülekezeteiben, annak ellenére, hogy az igehirdetésekben gyakran téma a fogyatékkal élők története, a gyakorlatban azt látjuk, hogy a fogyatékkal élők és családjaik hiányoznak istentiszteleteinkről, programjainkról. Nem elég az épületeink törvény szerinti akadálymentesítése, az egész gyülekezet szellemi-lelki nyitottságát, érzékenységét kell ebbe az irányba előmozdítanunk.

A fogyatékkal élők és családjaik elszigetelődése össztársadalmi probléma. Segítség és támogatás nélkül helyzetükből nem tudnak kilépni, és ez hatványozottan érvényes a gyülekezeteinkre nézve.

A lelkésztovábbképző tanfolyamunk célja az attitűdök és kompetenciák fejlesztése annak érdekében, hogy minden gyülekezeti tag érzékenyebbé váljon, társadalmi részvétele növekedjen, valamint a fogyatékkal élők iránti felelőssége kialakuljon.

Ugyanakkor figyelembe kell vennünk az új társadalmi és szociális átalakulásokat is. Románia elkötelezte magát, hogy az intézményesített kb. 19 ezer fogyatékkal élő számára új, támogató szociális intézményrendszert hoz létre, bevonva a helyi közösséget, meglévő intézményeket, köztük az egyházakat is. A gyülekezeteknek érdemes felkészülni arra, hogy ezeknek a folyamatoknak aktív részesei legyenek.

Az ÍH munkaközösségének többéves tapasztalát és ismereteit szeretnénk megosztani a lelképásztorokkal annak érdekében, hogy ezen a területen előre tudjanak lépni, és a gyülekezet szolgálatában megjelenjen a speciális igényekkel élők tematikája, mint például:

- bevezetés a fogyatékkal élők életébe, figyelembe véve szociális és gyülekezeti helyzetüket,
- fogyatékkal élő újszülött a családban, krízishelyzetek megoldásai és lehetőségei,
- érzékenyítés, motiválás a fogyatékkal élők gyülekezeti integrálására,
- a fogyatékoság típusai és segítő folyamatok, amelyek által önálló életvitelt folytathatnak és a gyülekezetbe integrálódhatnak,
- fogyatékkal élők teológiai-antropológiai értelmezésben,
- támogatott foglalkoztatás gyülekezeti lehetőségei,
- szociális szolgáltatás elindításához való útbaigazítás, támogatás.

Konfliktuskezelés az egyházi kapcsolatainkban. A resztoratív szemlélet alkalmazásának lehetőségei

Előadók:

- Mike Pál Attila református lelkipásztor
- dr. Bernath Krisztina szociológus, egyetemi docens, persolog tréner

Időpont: 2024. május 27–29.

Helyszín: Magyarkec, Fészek Gyülekezeti Ház

Kreditpont: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Mike Pálnál

a magyarkec@yahoo.com e-mail címen

2024. április 27-ig.

Bár ez a képzés feszegetheti a komfortzónánkat, az elkövetett-megtapasztalt sérelmek elismerése, a felelősségvállalás ösztönzése és az érintettek bevonása mind olyan eszközök, melyek segíthetnek a kapcsolatok helyreállításában és a további konfliktusok elkerülésében.

Ezen a tréningen két fő eszköztárra építve (persolog DISC viselkedésprofil és resztoratív szemlélet) arra törekszünk, hogy megismerjük és elsajátítsuk az egyházi kapcsolatok hatékony konfliktuskezelési alapelveit és gyakorlatát. A persolog DISC viselkedésprofil, valamint a resztoratív szemlélet módszertana segítségével feltárjuk a konfliktusok sajátosságait az egyházi környezetben, és megismerjük azokat a hatékony eszközöket, amelyek segítenek az egyéni és csoportos viselkedésminták azonosításában és megértésében. A resztoratív megközelítés nem csupán egy konkrét konfliktuskezelési módszer, hanem egy olyan megközelítés, amely az emberi kapcsolatok mélyebb szintjein segíti elő a helyreállást és az egészséges közösségi kapcsolatok kialakítását. A DISC-alapú viselkedésprofil

segítségével lehetőség nyílik személyes és csoportos szinten is átfogóan megvizsgálni viselkedésünket, ezáltal elősegítve a hatékonyabb kommunikációt és az eredményesebb konfliktuskezelést.

A képzés során olyan témaköröket járunk körül, mint a kommunikációs stratégiák és technikák, a resztoratív szemlélet alapjai, valamint a konfliktuskezelés bibliai perspektívái. Ezek a területek nemcsak szakmai fejlődésünket szolgálják, hanem mélyebb és kiegyensúlyozottabb kapcsolataink kialakításához is hozzájárulnak az egyházi közösségekben.

Bízunk benne, hogy ez a továbbképzés nemcsak elméleti ismereteket ad majd, hanem konkrét gyakorlati eszközöket és megoldásokat is kínál azokra a kihívásokra, amelyekkel az egyházi kapcsolatainkban szembesülünk. Készen állunk arra, hogy együtt fedezzük fel a resztoratív szemlélet erejét, és segítsünk egymásnak az egyházi közösségeink erősítésében és a konfliktusok méltóságteljes kezelésében.

Traumáink gyógyítása

Előadó:

- Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztor, lelkigondozó, felnőttképző

Időpont: 2024. április 29.–május 1.

Helyszín: Nagyvárad-Csillagváros

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Vinczéné Pálfi Juditnál a judit_vincze@yahoo.com e-mail címen 2024. március 29-ig.

A kiadvány, amelyet ennek a továbbképzésnek a megtartásánál alapként használunk, olyan szakemberek számára készült, akik az embereket, a sérült lelkű embertársakat készek támogatni, segíteni – így például lelkészek számára. A könyv a traumagyógyítás klasszikus módszerét mutatja be és gyakoroltatja. Megismerjük a trauma gyógyulásának ívét, amely így néz ki: a szenvedés megtörténeése, a szenvedés megfogalmazása és kimondása, meghallgatása valaki által, sírás, magyarázkodás, megérkezés Krisztus keresztje alá, megbocsátás, elengedés, újrakezdés, megerősödés és az élet új alapokon való folytatása!

Mikor az embert valamilyen szenvedés, fájdalom, veszteség éri, akkor tulajdonképpen a szív, a lélek sérül. Márpedig ezt gyógyítani, ápolni kell! Nem szabad szenvedésben hagyni. Ez a gyógyítási, ápolási, törődési folyamat azt is magában foglalja, hogy az illető sérülést hordozó, veszteséget, fájdalmat átélt személy talál egy olyan személyt, aki elé odaállhat, aki meghallgatja, aki érdeklődik iránta, aki vezetőti, anélkül, hogy még több sebet okozna számára.

A szenvedő személy számára fel kell mutatni azt, hogy igenis szembe kell néznie a szenvedéssel, fel kell vállalnia, ugyanakkor fel kell készítenie arra és oda kell segíteni, hogy azt elgyászolja,

elszenvedje, elsirassa, és elkezdődjék a lelki gyógyulás folyamata. Mindezt Isten előtt, igéje mellett, Krisztus keresztye alatt kell tenni. Mert istenfélő emberekként tudjuk, hogy a lélek egészsége, az élet egészséges újjáépítése csak azután kezdődhet el, miután megtapasztaltuk a Krisztustól nyert feloldozást, gyógyulást.

A traumáink gyógyítása anyag 6 fejezetén belül a következő tartalmakkal és gyakorlatokkal ismerkedünk meg:

Ha Isten szereti az embert, akkor miért engedi meg a szenvedést?

Miként gyógyíthatók a lelki sebek?

Mi történik akkor, amikor valaki elgyászol egy fájdalmas történet?

Hozzuk fájdalmainkat Krisztus keresztye alá!

Mi a megbocsátás?

Megbékélés.

A fentebb felsorolt fejezeteket min. 3-3 órában aprólékosan, bibliai igékkel és történetekkel, illetve szakszerű vezetés mellett tárgyaljuk át.

Bízunk abban, hogy az eredmény látható, tapasztalható lesz. Amennyiben más látásmóddal tér vissza a lelkész a gyülekezeti szolgálat terepére, másképp néz például egy gyászolóra, szenvedőre, akkor már megérte a részvétel.

Gyökerekkel és gyökerek nélkül

Előadók:

- Kánya Zsolt Attila lelkipásztor
- Varga Botond Endre lelkipásztor

Időpont: 2024. május 27–29.

Helyszín: Hegyközszentmiklós

Kreditpont: 16

Helyek száma: 20

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Varga Botond Endrénél a goboti@gmail.com

e-mail címen 2024. április 27-ig.

A lelkészcsaládok a gyülekezetek reflektorfényében élnek, az emberek úgy gondolják: amit látnak, az egy ideális családi kép. Ugyanakkor ez is egy ugyanolyan család, mint bármelyik másik, ahol meg kell oldani a konfliktusokat, ahol gyermeknevelés folyik, és nyilván egyik sem problémamentes. Ugyanakkor a lelkész házasságában is tudni kell jól kezelni az örömteli és akár a vitás pontokat is.

A továbbképzés során választ próbálunk adni arra, hogyan működik egy házasságban az egészséges egyensúly, és ebbe hogyan illeszkedik a gyermeknevelés. Hol a helye a gyermekünknek a személyes életünkben, a lelkeszi életpályánkon és a közösségben? A gyermekek lelki világának fejlődését bemutatva akár a saját gyermekeink, akár az oktatott gyermekek nevelését szeretnénk segíteni.

Ugyanakkor sok lelkészcsaládban kihívást jelent az életciklusváltásokkal együtt járó kihívások megküzdése. Hogyan változik a munkánk, a szolgálatunk, amikor az élet szükségszerű változásait kell meglépnünk? Mit jelent a megszülető gyermek, és hogyan alakul a személyes élet, vagy épp a házasság, amikor a gyermek elkerül otthonról, és lehet, hogy az egyik szülő vele megy? Mi történik az egyedül maradó lelkésszel a kiürült parókián?

Gyülekezeti problémák az első Korinthusi levélben

Előadó:

- dr. Ledán István, újszövetséges tanár, DRHE

Időpont: 2024. július 1–3.

Helyszín: Szentjobb

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Ledán Istvánnál
az istvanledan@yahoo.com e-mail címen
2024. június 1-ig.

A tanfolyam célja az, hogy ráébressze a továbbképzésen részt vevőket arra, hogy a bibliai textusok exegézise (esetünkben az első korinthusi levél válogatott perikópáinak elemzése) nem öncélú, és főleg nem elhanyagolható és megúszható tevékenység, hanem olyan izgalmas műhelymunka, mely kifejezetten az igehirdetésre néz. Rámutatunk arra, hogy a kor-, irodalom- és kultúrtörténeti ismeretek, és nem utolsósorban az igényes kommentárirodalom használata nem csupán a megértést szolgálja, hanem inspirálja is az igehirdetőt. Célunk az, hogy a résztvevők, megismerkedve a levélirodalom sajátosságaival, közelebbről az első korinthusi levélben érzékelhető problémák hátterével, képesek legyenek azokat legitim módon aktualizálni egy-egy igehirdetésben.

A továbbképzésen hét perikópával fogunk megismerkedni az első korinthusi levélből, melyek mindegyike akut gyülekezeti problémákkal foglalkozik (a kereszt botránya, pereskedés, státuszszorongás, úrvacsora, gyülekezeti/egyházi önkép, nyelveken szólás, feltámadás). A perikópák a következők: 1Kor 1,18–31; 1Kor 6,1–8; 1Kor 7,17–24; 1Kor 11,17–29; 1Kor 12,12–27; 1Kor 14,1–19; 1Kor 15,12–20. Az előadás-sorozatot a levélirodalomba, illetve az első korinthusi levélbe való általános bevezetéssel fogjuk megalapozni.

A KÁTÉM oktatás új paradigmája és módszertana

Előadók:

- Somfalvi Edit, KPTI Gyakorlati Teológia Tanszék, oktató
- Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztor, lelkigondozó, felnőttképző
- Bernard van Vreeswijk lelkipásztor, Hollandia
- Herman van Wijngaarden tanár, a módszer kidolgozója

Időpont: 2024. szeptember 3–5.

Helyszín: Nagyvárad, Csillagváros

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Vinczéné Pálfi Juditnál a judit_vincze@yahoo.com

e-mail címen 2024. augusztus 3-ig.

2014 januárjában Hollandiában találkozott először a Hulp Oost Europa képviselete és a Kárpát-medence jó néhány lelkésze, hogy kialakítsák a katekézis új oktatásmódszertanát. Az első elképzelés egy határokon átívelő, nemzetközi munkacsoportot állított munkába, amely újragondolja a Heidelbergi Káté oktatási óráinak a tartalmát, és új óratervirési lehetőségeket tanul meg. Az elmúlt évek során sokan vettek részt a programban, újra is terveztük kétszer, és 2022-re végre megérett a program arra, hogy a lelkészek megismerjék és rövid tréning után alkalmazzák. A Királyhágómelléki Református Egyházkerületben már tartottunk a holland kollegákkal egy kis bemutatót, aminek nagy érdeklődés közepette nagy sikere volt.

A Heidelbergi Káté oktatásának ebben a megközelítésben a református identitás kialakításában és a gyülekezetbe szervezésben van szerepe, ahol figyelembe veszik a fiatalok valós környezetét, a lelki-szellemi fejlettségüket és a megtanítandó

kérdéssel kapcsolatos tapasztalataikat. Újdonság még, hogy nem a fiatal felnőttkor a korhatár, amire a hitbeli érettséget el kell érnie egy katekumenusnak, hanem élethosszig tartó tanulásra készülhet. A módszertan, amit elméleti és munkacsoportos oktatás keretében megtanítunk, holland fejlesztés, amit a magyar református helyzetre adaptáltunk. Lényege, hogy a személyiség mindhárom rétegét érinti, és teljesen gyakorlatias. Először az elméjét, majd az érzelmeit, végül az akarati döntést vonjuk be az óratervben a kérdés elmélyítésébe. A cél mindig az, hogy a döntés a gyülekezethez tartozásban megerősítse a KÁTÉM oktatásban részt vevőt. A lelkészeket felkészítjük az óraterv elkészítésére, és aki elvégzi a képzést, az kap mintaként kétévnyi kidolgozott és minőségileg ellenőrzött óratervet, hogy a munkát magabiztosan elkezdhesse.

Mivel a munka, amit holland vezetéssel a hatodéves teológiai hallgatók végeztek el és a munkacsoport református lelkészei vizsgáltak felül, a KPTI Ravasz László Gyakorlati Kutató Központ munkájához sorolható be, és a Központ weboldalán lehet majd kommunikálni Somfalvi Edit tanárnővel, a KÁTÉM program szervezőjével, ha a program használata közben kérdések merülnének fel.

Kritikus pontok az ifjúsági munkában

„Kitartással fussuk meg a versenyt,
ami előttünk van.”

Zsid 12,1

Előadó:

- Ablonczy Áron lelkipásztor, a Zsinati Iroda vezetője

Időpont: 2024. szeptember 30.–október 2.

Helyszín: Magyarkéc, Fészek Gyülekezeti Ház

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Nagy Tibornál
a nagybibi@yahoo.com e-mail címen

2024. augusztus 30-ig.

„**A** maratoni futás jó hasonlat az ifjúsági munkára. Nem könnyű ez a munka a gyülekezetben. Ha az lenne, akkor több ifjúsági munkás lenne a gyülekezetben, mint perselypénzszámoló. Az ifjúsági munka tele van hosszú, fárasztó, gyakran eredménytelen, összetett, egyedi, erőteljes, vicces, örömteli és fájdalmas élményekkel... Azonban, akárcsak a futásban, itt is a helyes tempó felvétele biztosítja a hosszú távú sikereket.” (Doug Fields)

Hogyan kell jól lefutni egy maratont? Bizonyára nagyon összetett egyenlet ez, sok apró részlettel. Ismerni a pályát, a körülményeket, saját erőtartálékainkat, tudni, hogy hol vannak frissítő állomások, de talán mindenekelőtt: szeretni a futást.

Hogyan kell jó ifi munkát végezni? Ez sem könnyebb, sokunkat foglalkoztat ez a kérdés. Hogyan lehet ma egyáltalán tartós kapcsolatot fenntartani a fiatalokkal, mi az, ami foglalkoztatja őket, ha tanítói-mentori szerepem van, honnan hova kellene elvezetnem az ifjakat? Van remény arra, hogy a gyülekezetet lelki otthonuknak tekintsék?

Fiatalnak lenni ma – ez sem egyszerű feladat. Istentől azt a megbízatást kaptuk, hogy tudásunk és

szeretetünk legjavával kísérjük őket a tanirányság útján.

Az ifjúsági munka aktuális kérdéseit szeretnénk körüljárni magyarországi képzőinkkel.

A képzést úgy építettük fel, hogy legyenek benne frontális részek, páros feldolgozó feladatok, esettanulmány-elemzések, műhelymunkák 4 fővel, egymástól tanuló részek és interjúk is, amelyek során megismerhetik egymást a résztvevők, és egymás tapasztalataiból tanulhatnak.

A képzést több évre lebontva tervezzük, úgy, hogy minden egység külön-külön is használható legyen és egész.

Ízelítőként néhány téma a képzésből: Az ifjúsági munka célja, Az ifjúsági munka célcsoportja – a kamaszok/fiatalok világa, Miért nem jár sok fiatal gyülekezetbe?, Hogyan készülünk ifire?, Miért a szülők az elsődleges partnerek a szolgálatban?

A lelkipásztor életében fellépő függőségek

Előadók:

- Kánya Zsolt-Attila lelkipásztor
- Varga Botond-Endre lelkipásztor

Időpont: 2024. október 7–9.

Helyszín: Írisz Ház

Kreditpont: 16

Helyek száma: 20

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Varga Botond-Endrénél a goboti@gmail.com e-mail címen

2024. szeptember 7-ig.

A lelkészi élet és szolgálat az örömök és áldások mellett nehézségeket, buktatókat is tartogat. Hogyan küzdünk meg ezekkel a buktatókkal?

Sokszor halljuk, talán látjuk és tapasztaljuk is, hogy a másik a pohár után nyúl. De elintézzük egy legyintéssel. Vagy a játékszenvedély ragadja magával. Ezen csak mosolygunk. Ha a munka szenvedélye ejti rabul, akkor meg egyenesen irigykedünk: hogy nem megy nekem is úgy, mint neki? Ezek olyan függőségek, amelyekkel szembenézni, amelyeket a nevükön nevezni nincs merszünk. És erre emberi életek, családok, lelkeszi pályák mennek rá.

Ugyanakkor azokat, akik velünk élnek, társfüggővé tesszük. Legyen szó akár italról, játékról, munkáról, behúzzuk a házastársunkat, és ezt a mintát közvetítjük nemcsak a gyerekeink, de a gyülekezet felé is.

Megértünk már arra, hogy beszéljünk a függőségekről? Hogy adott esetben ki merjük mondani, hogy én is függő vagyok?

Olyan képzésre várunk, ahol ezekre a kérdésekre próbálunk meg választ adni.

Pásztori hivatásunk

Előadók:

- Sípos Alpár Szabolcs lelkipásztor, KRE-HTK
- Kozák Péter lelkipásztor, KRE-HTK

Időpont: 2024. október 15–17.

Helyszín: Súlyomkővár, Református Ifjúsági Központ

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 200 lej

Bejelentkezés: jelentkezni lehet Vékony Roland-Ádámnál a rolirenno@gmail.com e-mail címen 2024. szeptember 15-ig.

A gyülekezeti életben meglehetősen háttérbe szorult a személyesség, a személyes kapcsolatok ápolása, akár a lelkipásztor és a gyülekezeti tagok, akár a tagok között. De rendjén van-e ez így? A keresztyén hit egy olyan Istenben gyökerezik, aki Szentháromságként maga is egy szeretetkapcsolatban, az Atya, a Fiú és a Szentlélek szeretetkapcsolatában éli az életét az örökkévalóságban. Belőle, ebből a szeretetből indul ki minden. És mivel Isten szeretet, ezért az egész teremtést és az embert is alapvetően a kapcsolatiság jellemzi. Jézus maga is kiválasztott tizenkettőt, akikkel szolgálata során igazán szoros életközösségben élt, bevonva őket abba, mit jelent az Atyával és egymással őszinte, felszabadult, odaadó szeretetkapcsolatot ápolni. Mit jelent – bibliai értelemben – a tanítványnevelés és a személyes kísérés a gyülekezetben? A különféle igei alkalmakon túl Isten arra is hív bennünket, hogy a személyes kapcsolatok motorjává váljunk a gyülekezetünkben, jó példát adva a személyes odafigyelésben, a szeretetben... De akkor így lelkipásztorként még egy feladat szakad a nyakunkba?! Így is eléggé túlterheltek vagyunk! Ezért lényeges tisztázni azt is, hogy maga a lelkipásztor miként élhet felszabadult életet, hogyan nyerhet erőt az evangéliumból, miként dolgozhatja fel saját múltját, hogy a Szentlélek erejéből tudja munkálni a szeretetkapcsolatokat a rábízott közösségben. De miben is áll személyesen valakit lelkileg kíséreni? Ehhez fontos például a kérdés művészetébe is beletanulnunk. Összefoglalásképp pedig azt nézzük meg, hogyan illeszkedik a pásztorlás és a személyesség a nagy képbe, Isten munkájába, illetve hogyan jelenik meg János evangéliumában a személyesség és a misszió, ami valójában a szeretetkapcsolatok terjesztéséről szól az Atya szeretetével feltölteközve...

Erdélyi Egyházkerület

dr. Adorjáni Zoltán

- A samáriai asszony találkozása Jézussal
- Római lakoma és az egyiptomi esszénusok kultikus étkezése
- Aszkétizmus, nőtlenség és női papság az egyiptomi esszénusok közösségében
- Jób, az apokrif irodalom atlétája
- Az inspiráció Josephus Flaviusnál és Alexandriai Philónnál
- Átváltozások az apokrif Jób testamentumában

Andrei Imelda

- Ifjúsági istentiszteletek lelkigondozói hatása a Z generációra kérdőíves kutatás tükrében

Balázs Attila

- Média és egyház

Barta István

- Hogyan értsük meg a fiatalokat?
- A lelkigondozás emmausi útja

dr. Batizán Attila

- Misszió örömmel!
- Misszió mint hitvallás

Beke Boróka

- A lelkipásztori életpálya kritikus pillanatai
- Hálózatok ölelésében – egyház a hálózatelmélet perspektívájából nézve
- Szakadékok és hidak a lelkipásztori hivatás és a magánélet között
- Rendszerszemléletű családgondozás E. H. Friedman *Nemzedékről nemzedékre* c. könyve alapján

Beke Boróka és Roth Levente

- Láttató ige hirdetés a média uralta társadalomban
- A mediáció lehetősége az egyházban
- Öngyilkossági krízisintervenció
- Beszélgetés és beszélgetés – erőszakmentes kommunikáció
- Erőszakmentes kommunikáció az ige hirdetésben

dr. Bekő István

- BibliKateológia
- Evangéliumi gyógyítások, tisztátalan lelkek kiűzése, természeti csodák, megajándékozási csodák és értelmezésük
- Jézus passiója Máténál
- A Hegyi Beszéd
- Lukács külön anyaga
- A csoda elbeszélések Márk evangéliumában
- Márk teológiája
- Máté teológiája

Benkő Tímea

- Bagossy Brothers a templomban? – világi énekből egyházi ének a kontrafaktum módszerével
- Hangápolás és lelkesítő szolgálat
- Lelki ének és hivatásmegőrzés – mélységből született és mélységen átsegítő énekek

Bereczki Orbán Zsolt

- Az egyház jövője – a jövő egyháza
- A Biblia négy vezetési alapelve

Béres Levente

- Temetési énekeink. Lehetőségek az énekválasztásban

Bustya János

- A szabadság korlátai, a korlátok szabadsága
- Fészbuk dzsenörésön

- Szerelemptak – szexualitásról, szerelemről a Biblia alapján
- Jelentés a veteményeskertből (hozzáadott értékek a református felekezeti iskolában)
- Alakul, mint púpos gyermek a prés alatt
- Hogyan (ne) prédikáljunk?
- Street art – Banksy
- Ádám, hol vagy? – Éva, hol vagy?
- A református pedagógia alapjai

dr. Buzogány Dezső

- Az Erdélyi Református Egyház és a titkosszolgálat viszonya a kommunizmus alatt
- A magyar Intitúció
- Félreértett reformáció
- Presbiteri-e a református egyház? – történelmi visszapillantás
- A II. Helvét Hitvallás recepciója az erdélyi református egyházban
- Hogyan konzerváljuk egyházközségünk történelmi értéktárgyait?
- Európai hírű teológusunk: Szegedi Kis István

Dávid István

- Az egyház kihívásai az egyetemista misszió fényében
- A hit fejlődésének fázisai és pasztorációs jelentősége
- Az imádság és az Istennel való beszélgetés nyelvjárásai
- Új – Spirituális wellness – tévtanítások és gyülekezetépítés
- Új – Lelkipásztori jólét – a lelkipásztor hitélete

Éles Éva

- Hol vagy, új ég és új föld? Kitekintés Péter második levelének eszkatológiai tanítására
- Jövevények és idegenek – eszkatológiai identitás és öntudat Péter első levelében
- Rejtélyes találkozások – a börtönben levő lelkek az 1Pét 3,18–22 kontextusában

Fekete Márton

- Lelkigondozás – lelkivezetés: hasonlóságok különbségek
- Csoport, csoportdinamika, TIM
- Istenképtorzulás és lelki alkat
- Csoportdinamikai lelkigondozás
- Mi is az a spiritualitás?
- A lelkipásztor személye és szerepei
- Egyéni lelkigondozás
- A beszélgetés mint a szolgálat eszköze
- Szupervízió – a segítők segítése?
- Depresszió, kiegészés és a lelkigondozás lehetőségei
- Kiegészés – szupervízió mint megelőzés

Gáspár Erika

- Székely asszonyi sorsok

dr. Gudor Kund Botond

- Az erdélyi vallási türelem kialakulása
- Erdélyi protestáns mártírtörténetek
- A sárospataki kollégium 44 erdélyi éve
- Jövőkép a szórványszolgálatban
- Kihívások és megoldások a szórványszolgálatban
- Iskolatörténetek: a Bethlen-kollégium 400 éve
- Mire jó a történelem Bod Péter írásaiban?
- Bethlen Gábor fejedelem vallási türelmessége: az erdélyi zsidók és anabaptisták letelepítése
- Belmisszió a végeken: az anyanyelvű igehirdetés dilemmái

dr. Horváth Levente

- Alkoholisták a gyülekezetben – segít-s-Ég!
- Spiritualitás, korszerű kontextuális lelkigondozás és a sajátosan református „lelkigyakorlat” lehetőségei

Hover Zsolt

- Média az egyház szolgálatában
- Az erdélyi vallásszabadság üzenete a 21. században
- Kéz a kézben: a hit és a tudomány kapcsolata az informatika korában
- A kolerától a koronáig – vírusteológia a 19. században

dr. Juhász Ábel

- A prédikáció mint „public speech”
- A nagyenyedi vita
- Transzilvanista kálvini világnézet

dr. Juhász Tamás

- Önkorlátozás. A bibliai kenószisz tanulságai
- Megszentelés. Kit és mit szentelünk az egyházban?
- Magyar református kegyesség

dr. Kállay Dezső

- A keresztségről
- Egyetemes papság és lelkipásztori tiszt

dr. Kató Szabolcs

- „Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére
- A Bible Works 10 bibliaprogram bemutató workshopja
- Jézus, az elaludtak első zsengeje. Egy újszövetségi kijelentés ószövetségi háttere
- Vének a Szentírásban mint a gyülekezeti presbiterek előképei
- Nemzet vagy vallás? Izrael önértelmezésének változásai az ószövetségi iratok fényében

dr. Kolumbán Vilmos

- Belmisszió az erdélyi református egyházban a két világháború között
- A missziói népegyház fogalma, útkeresés a két világháború között
- A konfirmáció bevezetése az Erdélyi Református Egyházban
- Teológiai irányzatok a 18. századi Erdélyben
- Egy kenyérből, egy pohárból. Felekezetek együttélése Erdélyben
- Hogyan tanítottak a 18. században? (Tanítók karrierjének rekonstruálása)

Kurta József-Tibor

- Mi a közös a liturgiában és a fociban?

dr. Ledán M. István

- „Akik elaludtak” – Álom-eszkatológia, avagy a halál mint az alvás/álom az Újszövetségben

dr. Lészai Lehel

- A tanítványok elhívása és küldetése a szinoptikus evangéliumokban
- Készülés az igehirdetésre

dr. Lukács Olga

- Száz év Romániában – a berendezkedés első évtizedei
- A vegyes házasságok jogi feltételei

Makkai Péter

- Fogyatékkal élők az egyházi hagyományban
- Intézményes diakónia és egyház – korlátok és lehetőségek
- A tékozló fiú hazatérése, Rembrandt v. Rubens

dr. Márton János

- Illés-Elizeus csodatételei
- A zsidó történetírás és a csodatörténetek értelmezése
- Edom és Júda kapcsolata Abdiás könyvében

- Jézus csodáinak ószövetségi háttere
- Bevezető tanulmány a Misnába

dr. Nagy Alpár

- Transzgenerációs traumák az Ószövetségben
- Mit mondjak, hogyan mondjam? – A lelkész mint gyászkiérő
- „Aki megért s megértet...” – kreatív szövegértelmezés
- A válásról
- Az imaközösség liturgiája

Orbán Lajos

- Bátorság a stratégiai gondolkozásra a gyülekezetépítésben
- Stratégia a gyülekezetépítéshez, avagy milyen legyen az a gyülekezet, ahová tartozni szeretnék?

dr. Ósz Sándor Előd

- 1568 Torda – mítoszok, tévhitek, valóság – Az erdélyi felekezetek kora újkori együttéléséről
- Az erdélyi reformátusok 16. századi püspökei
- Parokiális könyvtárak kincsei
- A Bethlen-kollégium gyulafehérvári korszaka (1622–1658)
- Új – Szenci Molnár Albert öröksége
- Az erdélyi református egyházközségi levéltár 1964 előtt

dr. Papp György

- Elektronikus segédeszközök az igehirdetés előkészítésében
- Neheze(bbe)n érthető igehelyek filológiai magyarázata

dr. Papp C. Zsolt

- Mennyire képezheti alapját a toleranciának és befogadásnak a jézusi etika?
- Az egyetemes bűnösség, valamint a konkrét vétkek és felelősség közötti érzékeny határvonal
- A szubjektív történelelemzés okai, forrásai és veszélyei, teológiai szemszögből vizsgálva

dr. Péter István

- A közösség/gyülekezetépítés lehetőségei a csoportpszichológia és csoportdinamika segítségével
- A szórványosodás kortárs folyamatai, kontextusai. Az énefejlődés teológiai, pedagógiai, pszichológiai és közösségi kapcsolódásai az asszimilációs folyamatok megelőzésében

dr. Püsök Sarolta

- Hivatásetika, különös tekintettel a lelkipásztori szolgálatra
- A szorongás és elidegenedés korunkban. A kommunikáció mint a segítségnyújtás lehetősége
- Pletyka, mobbing – teológiai szempontok
- Hitvédelmünk mai kérdései – különös tekintettel a New Age-re
- A kulcsok hatalma újragondolva
- A lelkészfeleségek szolgálatának színeváltozásai, különös tekintettel az utóbbi száz esztendőre
- A magyar református nők teológiai képzése, különös tekintettel az erdélyi helyzetre
- A protestánsok társadalmi szerepvállalásának szép példája Gyarmathy Zsiga és Hory Etelka példáján keresztül
- A vallástanítás helyzete három évtizeddel a rendszerváltás után
- Egyház és nemzet viszonya, egy százéves teológiai vita margójára
- Hitigazságok Kalcedontól Kierkegaard-on át a mai konfirmációs előkészítőkhöz

Ruszka Sándor

- A bibliai hermeneutika lehetőségei az igehirdetésben
- Csak azt nem tudom, ki vagyok
- Az ifjúság megszólítása napjainkban
- Az, ami, és annak oka és következménye is – a stresszről
- Egyházi éneklésünk jelene és jövője
- A szeretet az valami más

dr. Sikó Csaba

- Kísér(t) az árnyékom? Avagy hogyan befolyásolja árnyékszemélyiségünk a lelkesi szolgálatunkat?
- Előítéleteink és kivetítéseink hatása igehirdetői és lelkigondozói szolgálatunkra
- Az egyház mint csoport – hogyan segítik a gyülekezet jó működ(tet)ését a csoportdinamikai ismeretek?

Sógor Árpád

- A lelkipásztor házassága, házasságának válságai
- Problémás lelkészgyermek, a lelkészgyermek problémája
- A házasság művészete
- Sakkterápia

Sógor Géza

- Mitől dőcög az egyház szekere?
Lelki ajándékokról és gyülekezetépítésről
Christian Schwarz könyvei nyomán
- Egyház egy szekularizált világban – Evangélium egy szekularizálódó egyházban
- Bevezetés a politikai teológiába Dietrich Bonhoeffer, Oliver O' Donovan, Stanley Hauerwas segítségével (Ismerkedés az alig 50 éve számon tartott teológiai diszciplínával)

dr. Somfalvi Edit

- A dicséret szárnyakat ad – a pozitív visszacsatolás szerepe a gyülekezeti szolgálatban
- Hitünk értékei és átadásuk a Z generációnak
- Az önérték helye a magyar református ember értékrendjében – „Fölemelt fővel várom őt az égből ítélő bírámul”
- Református értékrend és református identitás – Műhelymunka
- A református identitás mint magatartást meghatározó erő
- Hitvallás a liturgiában – liturgiátörténeti előadás
- Merre tovább, konfirmáció? – a KáTéM munka története és elméleti háttere
- Merre tovább, konfirmáció? – a KáTéM munka óraterveinek módszertana
- Mikor kompetens liturgus egy lelkész a 21. századi élet istentiszteletén? – Kompetenciahá-
lő (személyes és csoportos kompetenciák)
és annak használata a liturgusi szolgálatban
- Szakralitás és szervezettség a református online liturgiában
- Katekézis a személyes fejlődés fényében és árnyékában – személyiségjegyeink segí-
tői és/vagy akadályai az élethosszig tartó
tanulásban-tanításban
- Az önismeret személyiségformáló ereje –
lelkészek esetében
- Az egyházzal szembeni (tudatos és öntudat-
lan) társadalmi elvárások mint a hatékony
kommunikáció akadály

dr. Szabó Attila

- Hogyan imádjuk Istent? Istentiszteleti
alapelvek
- II. eszkatológia – A Jézus szerinti utolsó napok

dr. Székely József

- A lelkipásztori hivatáskép változása a rendszerváltástól napjainkig
- A prófétai, személyes és lelkigondozói jellegű igehirdetés szükségessége
- Az igehirdetői kompetenciák (önismeret, istenismeret, emberismeret)
- Az igehallgatók újrafelfedezése
- A gyülekezeti lelkipásztorkép
- Az egyház és a lelkipásztor társadalmi szerepvállalása
- A lelkipásztor személyének jelentősége a szolgálatban

Szép Eduárd

- A bűnbánati istentiszteletek fontossága
- Reformáció a románok között
- Valóban Sámuel jelent meg Saulnak?
- Az őskeresztyének imaélete
- Az imádság az igazi egység forrása

Tamás Ernő

- A kiegészés, kifáradás mint foglalkozási deformáció
- Üvegfalú parókiáink gyerekaszobája

Varga Zoltán

- Lelkigondozói lehetőségek a konfirmációban
- Mitől lesz lelkigondozói a családlátogatás?
- A kiegészés veszélye és a szupervízió lehetőségei az erdélyi református lelkész-társadalomban

dr. Visky Béla

- Hinnie kell-e a református lelkipásztornak a kettős predestinációban?
- Vannak-e érveink keresztyén hitünk igazsága mellett? Az apologetika lehetőségei és határai
- Bonhoeffer: Egy élet és egy halál tanulságai
- Kreáció és/vagy evolúció? Megférhet-e egymás mellett a természettudomány és a hit?

- Üdvözülhet-e a nem keresztyén ember? Keresztyénség és világvallások az evangélium kizárólagossága és egyetemessége összefüggésében
- Halott-e a sátán, avagy jó egészségnek örvend? A Gonoszról való beszéd teológiai relevanciája
- Miért engedte ezt meg Isten? Isten és a szenvedés problémájának teológiai és filozófiai vetületei
- Visszanyerhető-e az élet elveszített értelme? A logoterápia mint a pasztorálpszichológia egyik lehetősége
- „Nem tudjátok?” Hányszor kell a keresztyén embernek megkeresztelkednie?
- Megbocsátható-e a megbocsáthatatlan? Egy teológiai kérdés a kortárs filozófiában
- Az igazmondás és hazugság etikai-egzisztenciális összefüggései
- Hogyan is volt a Szervét-ügy?
- Szűz Mária személyének reformátori értelmezése és ennek aktuális vonatkozásai
- Posztmodern kritikai augusztinianizmus. Bevezetés a Radikális Ortodoxia világába

Visky Péter

- Quo vadis, confirmáció?
- Valóságos-e az isteni hang? Felkészülni a szószéki megszólalásra
- Gyógyító párbeszéd. Gyülekezetépítés terápiás eszközök által

Királyhágómelléki Egyházkerület

Bogya Miklós

- Mit tanít a Szentírás az ember életéről és haláláról? Temetési igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Mit tanít a Biblia az egyháztagságról és az egyházi tisztségekről? Gyülekezetvezetői szolgálatunk teológiai megalapozása
- Mit tanít Jézus az ő visszajöveteléről és a világ végéről? Adventi igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Mit tanít a Jelenések könyve? Bevezető gondolatok a Jelenések könyve értelmezéséhez és alkalmazásához
- Mit jelent református keresztyénnek lenni? Rövid hitvallás a reformáció 500. évfordulóján
- Gyermekkeresztség és/vagy felnőtt keresztség? Keresztelési igehirdetésünk és gyakorlatunk teológiai megalapozása
- Miért, hogyan és hányszor úrvacsorázzunk? Úrvacsorai igehirdetésünk és gyakorlatunk teológiai megalapozása
- Az imádság lehetőség vagy kötelesség? Az egyéni és közösségi imádkozás teológiai megalapozása
- Böjtöljünk vagy ne böjtöljünk? Böjtfő vasárnapi igehirdetésünk és böjtölési gyakorlatunk teológiai megalapozása
- Kinek a felelőssége a gyermeknevelés? Anyák napi igehirdetésünk és szülői hivatásunk teológiai megalapozása
- Mit tanít Jézus az adakozásról? Az anyagiakkal való gazdálkodás teológiai megalapozása
- Hogyan készüljünk a házasságra, és hogyan éljük meg azt? Egyesbeszélgetésünk és esketési igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Hogyan fegyelmezzünk a gyülekezetben? A gyülekezeti fegyelmezés teológiai megalapozása

- Hol van a menny, mi van ott, és hogyan juthatunk oda? Mennybemenetel ünnepi igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Mit jelent betelni a Szentlélekkel? A pünkösdi igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Szombat vagy vasárnap? A nyugalom napja megünneplésének teológiai megalapozása
- Mi a kontextuális lelkigondozás? Elméleti megalapozása és gyakorlati megvalósítása
- Mi az egyház Krisztustól kapott küldetése? A tizenkét apostol küldetése (és) a mi küldetésünk a Mt 10 alapján
- Mit tanít a Biblia Jézus Krisztus származásáról, fogantatásáról és születéséről? Karácsonyi igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Hogyan szól Isten hozzánk? Biblia vasárnapján elhangzó igehirdetésünk és bibliahasználatunk teológiai megalapozása
- Mihez hasonló a mennyek országa? Jézus tanítása a mennyek országáról a Mt 13 alapján
- Mi az egyház belmissziója és külmissziója? Jézus tanítása az ökumenéről és az evangelizációról
- Mikor szabad embert ölni és mikor nem? A Biblia tanítása az öngyilkosságról, az abortuszról, az eutanáziáról, a halálbüntetésről és a háborúról
- Vajon minden gyilkosság bűn? A Szentírás tanítása a fegyverhasználatról
- Mit tanít a Szentírás az élőkről és a holtakról? „Halottak napja” környékén elhangzó igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Honnan jövünk és hová megyünk? Államalapítás ünnepén elhangzó igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Mit tanít a Biblia a keresztyén ember „kettős állampolgárságáról”? Állami választások idején elhangzó igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Mit tanít a Szentírás az öregségről? Idősek vasárnapján elhangzó igehirdetésünk teológiai megalapozása

- Mit tanít a Biblia a feltámadásról és Isten országáról? A húsvéti igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Reformáció vagy deformáció? Reformáció ünnepe elhangzó igehirdetésünk teológiai megalapozása
- Mit jelent szeretni és szeretve lenni? A Biblia tanítása a szeretetről
- Kik a boldogok? Jézus tanítása a boldogságról a Mt 5,3–12 alapján

Ecsedi Árpád

- Misztótfalusi Kis Miklós, a bölcs nyomdász

Erdei-Árva István-Béla

- *A Harangszó* gyülekezeti lap létjogosultsága. Múlt. Jelen. Jövő? (A nyomtatott sajtó mint az evangélium hirdetésének eszköze)

dr. Geréb Miklós

- Lélekkel és értelemmel. Útkeresés a megújuló egyházzenében

Higyed István-Levente

- Emlékezés egy mártír püspökre: Gachal János (1881–1944)

Kánya Zsolt Attila

- „Friss család keresztyén módra”
- Keresztyén konfliktuskezelés
- Mitől is függünk? – A munkafüggőség nálunk is kopogtat
- „A hit hallásból van...” – A Római levél 10. részének fejtegetése

Képiró Gyula

- A lelkipásztor otthontalansága a kortárs magyar irodalomban

Köteles László

- Örökbefogadás

Kulcsár Árpád

- Ravasz László igehirdetése – homiletika-történeti előadás
- A párbeszéd szüntelen aktualitása. A teremtés kérdése a teológiában és a természettudományokban. Ravasz László szintézise
- Kálvin-reneszánsz. Mit tanult Ravasz László Kálvintól?
- A vegyes házasságok jogi feltételei

dr. Lukács Olga

- Száz év Romániában – a berendezkedés első évtizedei

dr. Ledán István

- Adakozás a görög-római világban és az Újszövetségben
- „Uram, adj békés alvást!” Feltámadás és túlvilághit az ókori zsidó sírfeliratokon

Máthé Árpád

- A gyógyító beszélgetést vezető személye, hozzáállása, megnyilvánulása a beszélgetések során
- Jézus tanításai és a magyar népmesék erkölcstana

Máthé Róbert

- Stresszkezelés a lelkeszi munkában
- A logoterápia lelkigondozói lehetőségei
- Az életútinterjú készítése az idősök lelkigondozásakor
- A szorongás lelkigondozói lehetőségei
- A depresszió lelkigondozói lehetőségei

Rácz Ervin-Lajos

- 235 telefonbeszélgetés lelkészekkel – tanulságok

Simon Attila

- Gyászszokások a zsidóságban és 19. és a 20. századi Erdély keresztyénységében

Szász Bálint Róbert

- „Élnem adjatok” – Közösségben Jézus Krisztussal

Szegi Máté

- Ábrahámtól Józsefíg, avagy konfliktusok apáról fiúra

Varga Botond-Endre

- Ráchel bálványai

Vinczéné Pálfi Judit

- Reziliencia – azaz miként fejlessük lelki ellenállóképességünket?
- Stresszmanagement – egészségmegőrzés és stresszkezelés, magunkkal és másokkal való törődés
- Resztoratív konfliktuskezelés – konfliktus-megelőzés és -kezelés közösségerősítés és -építés által
- Életformáló tanítás – dr. Howard Hendricks könyvének és szemléletének ismertetése
- Traumáink gyógyítása

Tartalomjegyzék

Bogdán Szabolcs János: Szolgálatra élesztve	1
Gáll Sándor: Gyakorlati tudnivalók	3
Erdélyi Református Egyházkerület	
Palliatív alapképzés lelkipásztoroknak	5
Lelkigondozás sürgősségi helyzetekben	6
A motivációs interjú módszertana és gyakorlata, különös tekintettel a lelkipásztori szolgálatra	7
A vallásos identitás kálvinista pozitívumai a 21. században..	10
Egyházi épített örökségünk fenntartásáért, megóvásáért a műemlékvédelemről, örökségvédelemről.	12
A KÁTÉM oktatás új paradigmája és módszertana.	15
Palást nélkül az Úr előtt 5.0. Az imádság teológiai és gyülekezeti kontextusa	17
Gyülekezeti problémák az első Korinthusi levélben	19
Egyház a társadalomban	20
Cigánymisszió a lelkipásztori munkakörben	29
Remény és szolgálat	30
Ószövetségi költemények exegézise.	32
Odamegyek, és megnézem ezt a nagy csodát	34
Egyházi ingóságok értékmentése és állagmegóvása	35
Lelkésztovábbképző programok, 2024 – Erdély	39
Lelkésztovábbképző programok, 2024 – Királyhágómellék	40

Királyhágómelléki Egyházkerület

Eszkatológia és metafizika, avagy a láthatón túli dolgok	41
Személyiséglélektani alapismeretek	43
Akadálymentesített gyülekezet	46
Konfliktuskezelés az egyházi kapcsolataink- ban. A resztoratív szemlélet alkalmazásának lehetőségei	48
Traumáink gyógyítása.	50
Gyökerekkel és gyökerek nélkül	52
Gyülekezeti problémák az első Korinthusi levélben.	53
A KáTéM oktatás új paradigmája és módszertana.	54
Kritikus pontok az ifjúsági munkában.	56
A lelkipásztor életében fellépő függőségek.	57
Pásztori hivatásunk	58

Értekezleti előadások

Erdélyi Egyházkerület	60
Királyhágómelléki Egyházkerület	72

MEGHALAD A TEHER?

ELFÁSULTÁL?

NEHÉZ ERRŐL BESZÉLNI?

VAN SEGÍTSÉG!

**HISZ
VAN SEGÍTSÉG.**

facebook.com/Hivatasmegorzo
hivatasmegorzoszolgalat.wordpress.com
hisz2015@gmail.com

KOORDINÁTOR:

Beke Boróka

0729-122134 | bekeboroka@gmail.com

SEPSIKÖRÖSPATAK

Írisz Tábor

527165 Valea Crişului

0733-065.373

emakkai@outlook.com

KOLOZSVÁR

Erdélyi Református Múzeum

400124 Cluj-Napoca

P-ța Avram Iancu nr. 14

0722-540.693

erdelyireformatusmuzeum@
gmail.com

SÓLYOMKÖVÁR

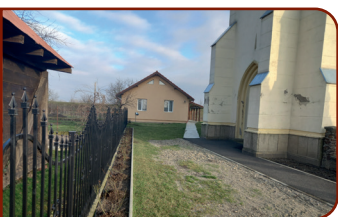
Református

Ifjúsági Központ

417550 Şinteu, nr. 7/A

0749-193.727

miklos_kari@yahoo.com

VETÉS

Református Gyülekezeti Ház

447355 Vetiş

str. Principală nr. 242

0741-014.879

matherobert79@gmail.com

NAGYVÁRAD
Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
székháza
410202 Oradea
Str. Sulyok István nr. 9
0259-435.386
www.kiralyhagomellek.ro

MAGYARKÉC
FÉSZEK Szociális Központ
415301 Chet, nr. 118
0748-143.853
magyarkec@yahoo.com

NAGYVÁRAD-
CSILLAGVÁROS
417337 Oradea
Str. Teiului nr. 2
0741-179.307
judit_vincze@yahoo.com

HEGYKÖZSZENTMIKLÓS
417441 Sânnicolau de Munte
nr. 33
0259-352.591, 0769-560.811
laszloarus@yahoo.com

SZENTJOBB
Caritas-központ
417192 Sâniob
Str. Principală nr. 222
0259-328.340
ingridgalenia@yahoo.com

**ERDÉLYI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET**

**KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET**

HEKS